

Változások az adórendszerben

Ismertetőnk a 7. oldalon

FÜGGETLEN DÉLVIDÉK

A szabadság ára
Egy fizetett harcos története

7. oldal

1993. július 13., szerda — III. évf., 25. szám

KÖZÉLETI HETILAP

ÁRA: 20,80 FORINT

Tarlótűz Császártöltés előtt

Múlt héten szombaton a Császártöltés és Kecel között található Csala autós bűfénél a nagy hőségben lángrobbant a tarló.

A tűz a földön lévő hengeres szalmabálák nagy részét is elpusztította. A telefonriasztás után nem sokkal helyszínre érkező tűzoltók már csak lokalizálni tudták a tüzet, hogy annak továbbterjedését megakadályozzák.

A kiváltó okról ottjártunkkor még nem tudtak mit mondani, viszont kérték, hogy tolmácsoljuk kérésüket, az utak mellett közlekedők fokozott elővigyázatossággal járjanak el, mert ebben a hőségben és szárazságban egy eldobott cigarettacsikk is többmillió károkat okozhat.

A tűzoltók megtettek minden tőlük telhetőt...

"Fájó szívvel ülök a lelátón..."

Urbán Mónika és egykori edzője, Bartos Nándor

„Ki merem jelteni, hogy abban az időben a város legeredményesebb sportolói voltunk. 1985-ben, 1987-ben, '88-ban magyar bajnokok, '87-ben IVB harmadikok, '88-ban ifi vb hetedik, és még ebben az évben egy bajnoki ezüstöt is szereztünk. Mégsem figyeltek ránk, nem kaptunk semmilyen támogatást. Hát ennyi!”

(Cikkünk a 12. oldalon)

Jövő heti számunk tartalmából:

Hová tűnt a „harcsakirály”?

A bajai közvéleményt még mindig izgatja Simity Ferenc, a közismert horgász rejtélyes eltűnése. Annak próbáltunk utána járni, hogy az ügy milyen stádiumban van. A hozzátartozók nem nyugszanak bele a történetbe, és komoly pénzjutalmat tűznek ki a nyomravezetőnek.

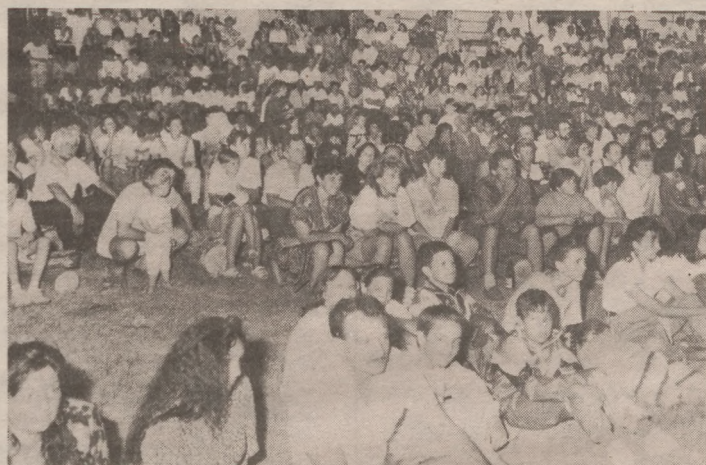
Bajaiak a pokoli toronyban

Az egész világ közvéleményét foglalkoztatta az a terroristaakció, amelynek során a New York-i World Trade Center épületében pokolgép robbant. Az esemény időpontjában egy bajai házaspár is az épületben tartózkodott. Ők számolnak be élményeikről.

Miért maradt el a televízió bajai közvetítése?

A Nemzetközi Duna menti Folkloresztivál bajai programjának reprezentatív záróeseménye a nemzetiségi folklorgála volt a Petőfi-szigeti szabadtéri színpadon.

A rádió- és televízióújság programja szerint az eseményt egyenes közvetítés során az egész országban láthatták volna. Az érdeklődők is ennek tudatában jelentek meg a nézőtérre. Hogy, hogy nem, a közvetítés elmaradt, illetve nem Bajáról, hanem Szekszárdról történt. Azért kerestük fel Héhn Gizellát és Nagy Dezsőt — akik a rangos esemény szervezési munkáiban vettek részt —, hogy érdeklődjünk tőlük a tévéfelvétel elmaradásának okairól.

A közönség azt hitte, lesz tévéközvetítés...

Mivel a beszélgetésre közvetlenül lapzártá előtt került sor, és világossá vált számunkra, hogy a téma gondos feldol-

gozást kíván, csak jövő heti számunkban tudjuk közölni az ügy részleteit.

- d -

Nincs itt baj, kérem...

Ahogy mondani szokták: mintha tegnap lett volna. Valahogy így él emlékezetemben '89 tavasza, amikor még csipős szelek jártak a Duna felett, és legalább két tucatnyian a Lánchíd budai hídfőjénél álltunk. A parlament tetejét figyeltük, mert ott néhány hangyának látszó emberke a vörös csillagot bontotta éppen. Ekkor váratlanul motoros rendőrök kíséretében fekete Mercédeszek húztak át a hidon. Többen felismerni vélték

az egyik kocsiban Németh Miklós miniszterelnököt, aki állítólag mosolygott és integetett nekünk. Az egész jelenet nem tartott tovább 15-20 másodpercnél, és az érdeklődés újra a parlament teteje felé fordult. S ekkor hátul megszólalt egy magas, szikár öregember: uraim, ha ezek szedik le a csillagokat, akkor itt rettenetes disznóság van készülében. Kijelentése nyomán olyan nagy lett a felháborodás, hogy majd-

nem meglincselték a szerencsétlent. Mert ugye, hogy lehet valaki annyira éheltelen, amikor a nemzet örömmámorban úszik...

Ez a kis élet szülte epizód talán azért maradt meg bennem, mert sürített vázlata napjaink történelmének. Egy villanás a napi politika szereplőiből, és a többi kitölti a látványosság, a cirkusz. A valódi események pedig megmaradnak a háttérben a kulisszák mögött.

(Folytatás a 3. oldalon)

Vihar a prémium körül

"A dolgozók fel vannak háborodva"

Nem is olyan régen a város üzemeltetését végző intézményt Városgazdálkodási Vállalatnak, azaz VGV-nek hívták. Baja város képviselő-testülete, belátva, hogy a piacgazdaság feltételei között a hagyományos keretek között működő városüzemeltetési tevékenység nem oldható meg hatékonyan, úgy döntött, hogy a mindennapi kihívásoknak megfelelően a régi konstrukciót egy rugalmas szervezetté alakítja át, annak érdekében, hogy a piacgazdaság által nyújtott lehetőségeket maradéktalanul ki lehessen használni. Így jött létre a Kommunális Szolgáltató Kft., amely amellel, hogy minden maradt a régi, tehát a város a tulajdonosa, így meghatározhatja működésének kereteit, feltételeit, nem hordozza magával az eddigi holt súlyokat, hanem teljesen szabadon gazdálkodhat az új piaci viszonyok közepette. Az elképzelés mindenképpen a haladást célozta, ez egy pillanattal sem lehet vitás. Az már más kérdés, hogy az élet (akár nagybetűvel is írhatnánk) mennyire igazolta a változást.

maradéktalan teljesítését. A városüzemeltetés megfelelő színvonalon történő megvalósítása érdekében javasoljuk, hogy az ügyvezető igazgató részére a képviselő-testület prémiumfeladatot tűzzön ki az alábbi határozatterv szerint.

A javaslat részleteire most nem keritünk sort, pusztán azt a véleményünket fejtjük ki, hogy józan paraszti ésszel meg lehetetlen furcsának és elfogadhatatlannak tartjuk azt, hogy ha egy gazdasági egység működése körül bajok vannak, akkor az egyedül üdvözítő megoldásnak az tűnik, hogy annak vezetőjét terven felüli premizálással kell ösztönözni. Az alábbiakban közlök részleteibe most nem kívánunk belemenni, csupán egy aprócska momentumot emelnénk (és nem öncélúan) ki. Annak ismeretében, hogy a gazdasági egység működése során a felügyelő bizottság részéről némely aggályok fogalmazódtak meg, a városatyák elé került egy előterjesztés, melyet Cserhádi János, Kapdebó Péter és Tóth Béla jegyeztek. Ahelyett, hogy ennek tárgyát mi határoznánk meg, idézzük a 24/b számú iratból:

Ahelyett, hogy mint egyszerű városlakó, próbálnánk meg ezt értékelni, a szóban forgó kft. felügyelő bizottságának június 28-án kelt jegyzőkönyvét kezeljük igazodási pontként. A felügyelő bizottság a kft. jelenlegi helyzetét aggasztónak tartja, mivel „az előző évhez képest a gazdálkodás jövedelmezőségével vannak problémák”. A problémát feloldandó, az ügyvezetőtől stratégiai tervet kér, amely két variációt kell, hogy tartalmazzon: egy pesszimistát és egy optimistát. Határidőként az augusztusi testületi ülést tűzte ki. Mindezek ismeretében méltán tartható furcsának az, hogy a július 1-jei ülésen szavazásra került sor a kft.

üzleti tervének jóváhagyása tárgyában. Ennek részleteibe most nem kívánunk belemenni, csupán egy aprócska momentumot emelnénk (és nem öncélúan) ki. Annak ismeretében, hogy a gazdasági egység működése során a felügyelő bizottság részéről némely aggályok fogalmazódtak meg, a városatyák elé került egy előterjesztés, melyet Cserhádi János, Kapdebó Péter és Tóth Béla jegyeztek. Ahelyett, hogy ennek tárgyát mi határoznánk meg, idézzük a 24/b számú iratból:

„Az önkormányzat, mint a kft. egyszemélyi tulajdonosa, az ügyvezető feladataként szabja az alapító okiratban számára megfogalmazottak

– Képviselő Úr! Ön hogyan vélekedik arról, hogy a felügyelő bizottság jelentésének ismeretében a testület megszavazta a prémium kifizetését?

– Én úgy közelíteném meg ezt a kérdést, hogy a prémium kifizetése ellen emeltem szót, pontosabban szólva az ilyen formában való kifizetése ellen... (Folytatás a 6. oldalon)

Ezt a helyet lapunk támogatói számára tartjuk fenn.

Az első a Marketing Menedzsment Alapítvány, csatlakozzon Ön is!

nálunk és a nagyvilágban - nálunk és a nagyvilágban - nálunk és a nagyvilágban - nálunk és a nagyvilágban - nálunk és a nagyvilágban - nálunk és a nagyvilágban - nálunk és a nagyvilágban

A magyar pártok támogatják a VMDK autonómiatervét

Váratlan, de a kapcsolattartás szempontjából a folyamatosságot jelző látogatást tett Szekeres Imre, az MSZP ügyvezető alelnöke Szabadkán, ahol Ágoston Andrással, a VMDK elnökével tárgyalt. A megbeszélésekről Szekeres Imre és Ágoston András telefonon tájékoztattott.

***

— A Magyar Szocialista Párt tájékozódni akart a vajdasági magyarok helyzetéről — mondta az alelnök. Volt különleges oka is a tárgyalások időzítésének: az elmúlt hetekben néhány nyugtalanító jel utalt arra, hogy erősödik a politikai nyomás a vajdasági magyarokra. Adódna ebben a politikai válsághelyzetben tárgyalásos megoldási lehetőség a VMDK és a szerb hatalom között — s a megoldás nem a VMDK-n múlik. Az MSZP véleménye szerint a VMDK-nak az autonómia fokozatos megteremtéséhez vezető terve jó alap a tárgyalások megkezdésére és a kisebbségkérdés rendezésére. Mindenképpen tárgyalásokkal kell megelőzni a háború esetleges áttérjedésének veszélyét.

Ágoston András elmondta: semmiféle vitás kérdés nem

merül fel az MSZP-küldöttséggel folytatott véleménycsere során. A VMDK az elmúlt két hónapban tárgyalt az MDF, a Fidesz és az SZDSZ képviselőivel is. „Örömmel mondhatom, hogy az autonómia-koncepciók ügyében teljes támogatást kaptunk”.

Ágoston András kiemelte: a VMDK minél közvetlenebb, barátságosabb kapcsolatokat igyekszik tartani az összes magyar parlamenti párttal. Megemlítette, eddig inkább a VMDK utazott Budapestre az MSZP rendezvényeire, de úgy gondolják, hogy a kétoldalú kapcsolatok erősítéséhez az is szükséges, hogy időnként az MSZP küldöttsége menjen hozzájuk Vajdaságba. Elsődleges cél az, hogy mindenkinek be kell mutatni a vajdasági autonómiatörvényeket és azt is — amiről ritkábban esik szó —, hogy a VMDK teljes mértékben támogatja mind azokat a demokratikus törekvéseket Kis-Jugoszláviában, amelyek a rendszerváltást célozzák.

Arra a kérdésre, nincs-e olyan benyomása, hogy a magyarországi parlamenti pártok saját propagandacéljaikra akarják felhasználni a határokon túli magyarság támogatását, Ágoston így felelt: „Nem először

hallunk ilyen véleményeket a különféle pártokkal való kapcsolataink miatt. Csak azt tudom mondani, hogy a VMDK nem klasszikus politikai párt, hanem érdekszervezet, amelyet az tart össze, hogy harcol a vajdasági magyarok autonómiájáért. A VMDK nem preferál semmiféle magyarországi pártot, és nem is óhajt beleszólni a magyarországi választási küzdelmekbe.”

Ágoston András elmondta: ők nem akarják, hogy a Vajdaságba is menjenek ENSZ-erők;

A legjobb megoldás az lenne, ha a volt Jugoszláviában lévő kisebbség helyzetét a kialakult konfliktus békés rendezésének folyamatában oldanák meg. „Abban a reményben, hogy a békefolyamat nemzetközi irányítói nem alkalmaznak kettős mércét, mi úgy gondoljuk, hogy ha nem is holnap vagy holnapután, de a folyamat végéig a vajdasági magyarság nyílt és megoldatlan helyzetét is rendezni fogják.” — A VMDK nem kíván beleszólni a délszláv népek történelmi vitájába — mondta. A VMDK elnöke fontos dokumentumnak tartja a magyar kisebbségtörvényt — de a mércéje csak az lehet, hogy a magyar kisebbségeknek mi a véleményük róla.

Szerb gépek a magyar légtérben

Információink szerint szombat este mintegy tízperces időközönként két alkalommal sérítették meg jugoszláv repülőgépek Magyarország légtérét. Az első MIG-21-es 20 órakor, a második pedig 2 óra 15 perckor hatolt magyar terület fölé, s mindkét gép körülbelül 4-5 percig repült az ország légtérében. Eközben Szeged térségében 10-15 kilométeres mélységbe repültek be, s 30 kilométernyi utat tettek meg.

A MIG-eket a földről is látni lehetett, tehát azok vélhetően kisebb magasságban haladtak. A légvédelem egyébként a jugoszláv repülőket időben észlelte, így a magyar vadászgépek a levegőbe emelkedtek, de beavatkozásra nem volt szükség.

A Honvédelmi Minisztérium sajtóosztályán elmondták: az eset vizsgálata még tart, így vasárnap közleményüket nem kívánják kiegészíteni. Így egyelőre nem tudni, hogy a belgrádi hatóságok a légtérsértést tényként elismerik-e. A jugoszláv illetékesek annyit azonban máris közöltek: vasárnap este a térségben valóban folytattak gyakorlórepülést.

Ügynöktörvény talán októberben

Az Országgyűlés várhatóan csak októberben tűzi újra napirendre a volt III/III-as ügynökökre vonatkozó törvényjavaslatot. Wachsler Tamás, a parlament nemzetbiztonsági bizottságának elnöke kérdésünkre közölte: a belügyminisztertől a bizottság érdeklődött arról, hogy mikor tartják időszerűnek a javaslat megtárgyalását. Erre Boross Péter olyan választ adott, hogy a kormány októberre kéri majd Szabad György házelnöktől a törvényjavaslat tárgyalásának folytatását.

Érdeklődésünkre, miszerint nem zárható-e ki, hogy az így megszülető törvény a jelenlegi parlament képviselőire már nem lesz alkalmazható, Wachsler elmondta: reméli, hogy a törvénnyel még ebben a ciklusban pontot tesznek az ügynökökre.

A nemzetbiztonsági bizottság új elnöke egyébként úgy gondolja, hogy a kérdésben optimális megoldás nem szület, ezért igyekeznek a lehető legkisebb rosszat megtalálni.

Útlevelel három nap alatt

Ma már három nap alatt juthatnak a kérelmezők útlevelel — jelentette ki a Belügyminisztérium adatfeldolgozó hivatalának illetékese. A szakember elmondta: alig néhány hete még jelentős hátralékuk volt, s előfordult, hogy akár két hónapot is várni kellett az úti okmányra. Ám amióta hivatalosan bejelentették, hogy az illetékesek hamarabb a jövő nyáron lehet számítani, jelentősen csökkent az igénylések száma.

Így sikerült elérniük, hogy már néhány nap alatt kiállítják az okmányt. Ezt a határidőt azonban csak abban az esetben tudják tartani, ha az igénylő személyesen felkeresi a Belügyminisztérium útlevelesztályának Irányi utcai ügyfélszolgálati irodáját, s ott nyújtja be a szükséges okmányokat. Az igénylés természetesen postán is továbbítható, ám ebben az esetben az útlevelel legalább 8-10 napot kell várni.

A szerbek elfoglalták Trnovót

ENSZ-megfigyelők is megerősítették, hogy Karadzic csapatai bevették Trnovó városát. Közép-Boszniában lankadatlan hevességgel támadják egymást a muzulmán és a horvát csapatok. Macedóniába megérkeztek az amerikai békefenntartók.

Az Unprofor zágrábi székhelyén megerősítették, hogy a boszniai szerb haderő elfoglalta a Szarajevótól 30 kilométerre délre fekvő Trnovo városkát, miután előzőleg megszerezte a közeli Rogaj hágót. Mintegy négyezer jelenleg hatvan ezer ember tartózkodik, megszünt a vízszolgáltatás és a lakosság a Drina folyó vizét issza. Emiatt rengeteg a vérhasmegbetegedés.

Szerb források szerint e fontos győzelemmel véget vetettek a muzulmán csapatok többhetes offenzívájának, meghiúsítva azt a szándékukat, hogy folyósót nyitnak Sarajevó és Gorazde között. A boszniai szerb parancsnokság hadijelentése szerint csapataik vasárnap este „feltartóztathatatlan rohammal bevették Trnovót”, és súlyos vereséget szenvedő muzulmán erők „pánikszzerűen visszavonultak az Igman hegységbe, több tucat halottat és sebesültet, továbbá jelentős mennyiségű hadianyagot hagyva maguk után”. A hercegovinai szerb hadtestnek e jelentés szerint nem voltak veszteségei. A hadijelentésekből immár teljesen elhagyják az olyan indoklást, miszerint a muzulmán városok bevételét az ott élő szerb kisebbség védelme indokolja.

Ugyancsak ENSZ-megfigyelők jelentették, hogy a körülrzárt és védett övezetét nyílvánított Gorazdeban katasztrófális helyzet alakult ki. A városban, ahol a menekültekkel együtt jelenleg hatvan ezer ember tartózkodik, megszünt a vízszolgáltatás és a lakosság a Drina folyó vizét issza. Emiatt rengeteg a vérhasmegbetegedés.

Közép-Boszniából muzulmán-horvát összecsapásokról érkeznek hírek. A zágrábi rádió szerint a Kiseljakot ért muzulmán tüzérségi támadás öt halálos áldozatot követelt. Aknak hullottak Novi Travnikra is, Maglajt pedig — mint a szarajevói rádió jelentette — vasárnap és tegnap horvát gyalogsági és páncélos egységek ostromolták. A támadást visszaverték, de két védő életét veszítette. Gornji Vakuf környékén a horvátok kilenc muzulmán falut „megtisztították”, azaz elűzték lakosságát. Mostar horvát kézre került negyedeiben is folyik az etnikai tisztogatás, az idézett rádió szerint tízezer mostari muzulmánt gyűjtőtáborba tereltek. Magában a városban tegnap csak szörványos lövöldözés volt.

Ismét lesz nyugtaellenőrzés a piacokon

Keddől ismét ellenőrzi a nyugtaadást a piacokon az APEH, mivel a kereskedők érdekvédelmi szervezetei hétfőn megszafkították a tárgyalásokat. A kormányzati oldal kijelentette, az országgyűlés által megszavazott törvényt ők nem módosíthatják, s az érdekvédelmi szervezetek kéréseit más módon nem lehet kielégíteni. Azok többek közt azt javasolták, hogy az APEH függesse fel az ellenőrzést, amíg az áfatörvényt ismét módosítják; egy évvel hosszabbítsák meg a július elsején lejárt ingyenes pénztárgépjáratási lehetőséget; illetve a hivatali irányelveiben rögzítsék: piacon, vásáron és egyéb közterületen történő árusítás esetén — ha az nem zárt térben (bóde, üzletteliség) történik — egyedi vásárláskor ne kelljen nyugtát adni 50 000 forintos értékhatárig.

A kormányzati szervek azzal érvelnek, hogy a fogyasztói árakban a vásárlók az áfat is kifizetik, és az illetékesek szeretnék, hogy a kereskedők kezén átfolyó adó minden esetben meg is érkezzon az államkasszába, ha a vásárló már úgymint kiadta. Az érdekvédelmi szervezetek viszont felhívták a figyelmet, hogy az ellenőrző tevékenységet terjeszkék ki a nagybani kereskedők számlaadására is.

A legújabb APEH-állásfoglalás szerint az östermelők mentesülnek a nyugtaadási kötelezettség alól, ám ez nem vonatkozik a kereskedőkre. Ugyanakkor nyugtát kell adni, ha az östermelő kereskedelmi mennyiséget kinnál.

Kmetty Ágoston, a Csamoki, Piaci Vállalkozók Kamarája elnöke kijelentette, hogy az APEH ellenőrzi a nyugtaadást, bezárnak a piacok. A kérdésre, miként értesíti a kereskedőket, így válaszolt: „Értesítésre nincs szükség. Az egész országból egy nagybani piacra járunk, a hír el fog terjedni.”

Katasztrófák Amerikában

Kétmilliárd dolláros kárt okozott a Mississippi áradása

Clinton elnök első tengerentúli útja a második helyre szorult az amerikai hírekben, mert most az időjárás a főszereplő. A keleti parton tomboló negyvenfokos hőségnek hírek szerint 45 halálos áldozata van már.

A Közép-Nyugaton pedig még mindig esik az eső, és az árvíz nem lehet megállítani. A hét közepére a meteorológusok szerint már normalizálódni kezd az időjárás, de az ár levonulását csak augusztusra várják. Az anyagi kárt egyelőre kétmilliárd dollárra becsülik. Aggasztó jelek mutatnak arra, hogy a Mississippi folyó új medret vág magának St. Louisnál, és ezzel még egy ponton összekötődik a Missourival. A Mississippin 340 kilométeres szakaszon szűnt meg a hajóforgalom, holott ez a folyó létfontosságú vízi út New Orleansba, ahová uszályokon szállítják a mezőgazdasági termékeket tengerentúli exportra.

A Fehér Ház újabb 44 meggyét nyilvánított katasztrófasülttá körzetnek, és Al Gore alelnök úgy nyilatkozott, hogy a kormány olyan segílyt nyújt majd, mint az Andrew hurrikán áldozatainak.

Szökőárveszély

A Richter-skála szerinti 7,8 erősségű földrengés rázta meg hétfőn este Japán északi részét, s ez három méter magas szökőárral is fenyegetheti a szigetországot. Az esetleges károkról és sebesültekről az első jelentések nem szólnak. A Reuter szerint a rengés epicent-

ruma Hokkaidótól ötven kilométerre délnyugatra, a tenger mélyén volt. A japán meteorológiai szolgálat figyelmeztette a lakosságot, hogy a Japán-tenger felől két méter, a Csendes-óceán felől pedig három méter magas hullámok boríthatják el a partot.

Új adókedvezmények és -szigorítások

Az adórendszer bevezetése — 1988 — óta folyamatosan, évről évre változott. Nem lesz ez másképp jövőre sem: kormány már most benyújtotta a változtatásokra vonatkozó javaslatát az országgyűlésnek. A személyi jövedelemadóhoz javasolt új kedvezmények a következők:

Az adómentes sáv emelkedik — bár még az adóablak nem készültek el — úgy, hogy 10 ezer forint körüli minimálbér után ne kelljen adózni. Újabb sávok lesznek, s az alsó adókulcs a jelenlegi 25 százalékról 20%-ra csökken. A nyugdíj- és egészségbiztosításra kifizetett összeggel csökkenthető lesz az összjövedelem. A mezőgazdasági kistermelők esetén a jelenlegi 750 ezer forint adómentes határ 850 ezer forintra emelkedik. Jövőre még nem, de 1995-ben 18 százalékra mérséklék a forintmegtakarítások jelenlegi 20 százalékos kamatadóját. A munkanélküliek foglalkoztatását ösztönző kedvezmény az szeptember 1-étől érvényesülő új adózási törvényben is megilleti.

A szövetkezeti átalakulás esetén a magánszemélynek ellenérték nélkül juttatott szövetkezeti üzlet-rész, részjegy után a vállalkozáskor

történi kivonáskor nem kell adót fizetni, csak az árfolyamnyereség adóköteles. Ezt a rendelkezést visszamenőleg, 1992-től lehet majd alkalmazni.

IMF-hitel

Várhatóan még e hónapban aláírják a magyar kormány szándéklevelét a nemzetközi Valutaalappal kötendő új hitel-megállapodásról — állítják jól értesült IMF-körökben. A megállapodás a tervek szerint szeptember elején, még az IMF őszi közgyűlése előtt kerül jóváhagyásra az intézmény igazgatótanácsa elé. A tájékoztatás szerint 113 millió SDR készenléti hitelt folyósítanak a rendes magyar IMF-kvóta terhére, míg 377 millió SDR-t a kelet-közép-európai országok gazdasági átalakításának támogatására újabban létrehozott különalappal finanszírozzák.

Nincs itt baj, kérem...

(Folytatás a címdalról)
Időközben azért mégiscsak okosabbak lettünk. Ha lassan is, de kiderült a rendszerváltás forgatókönyvének néhány fejezete. Ma már tudjuk, hogy azokban a csillagbontó napokban hozták tető alá a hírhedt átalakulási törvény utolsó passzusait. Akkoriban szüntették meg a Népi Ellenőrző Bizottságot, és akkor törölték el a vállalatokat és szövetkezeteket ellenőrző törvényt; teret engedve ezzel azoknak a rablásokkal felérő vagyonátmentéseknek, amelyekről szemrehányás nélkül szokták mondani, hogy: teljesen törvényes, csak nem etikus.

Az utca embere azonban akkor még nem tudta, hogy neki mit szabad. Káefték, holdingok, érték világról fogalma sem volt. Sőt, sokan azt sem tudták, hogy mit akar a privatizáció és a reprivatizáció fogalma. Ezeket a lényegtelen apróságokat valahogy elfelejtették elmondani a szemináriumokon. Igaz, gyorsan megszűntek a szemináriumok is. A sajtóban pedig képtelenség volt ilyen feldhöz ragadt ügyekkel foglalkozni. Hogy is lehetett volna, amikor minden napra akadt egy szenzáció. Egycsapásra annyi anyag szakadt a szerkesztőségekre, hogy azt képtelenség volt feldolgozni. Jöttek a „jobbna-

jobb” akftotók. A Népszabadság egy teljes számot szentelt a ciciknek, popóknak, és majdnem leírtam még miknek. S akkor teljesen váratlanul bekattant, hogy: meg kell keresni Petőfit Barguzinban. Megindult a nagy sajtóhadjárat Petőfi-ügyben; hosszú hetekig, hónapokig tartott. Ekkor azonban a sajtóberkekben már jónéhányan sejtették, hogy mire megy ki a játék. Sorra próbálkoztunk a visszaéléseket leleplező írással, de vagy a kézirat veszett el, vagy nem akadt hely. De olyan is volt, hogy az írás nem volt elég friss... S amikor már kiégett a Petőfi-ügy, akkor valakik teljesen váratlanul „hordót gurítottak a zsidó alá”, ami elgurult legalább két hónapig. Közben fogyott-fogyogott a közönség hitt vagyon. És egyre-másra szaporodtak a kézbe nyomott munkakönyvek, mondván: erédj pajtás, amerre látsz, mert már szabadság van. No persze, megszorodtak a bankárok is. Németh Miklós miniszterelnök is felesápot bankárnak, míg mások a listás szavazás elvén beültek a magyar parlamentbe.

Aztán némi szélesedést követően megkezdődött a kiszorítási. Valahol, valakik kijelölték, hogy kik nem illenek a rendszerváltási képbe. Elsőként Torgyán doktorra zúdult a

szenny áradata, de erre a sorsra jutott Petrasovics Anna is. És amikor már nem ment másként, betörték a székházakba, és elűzték a nemkívánatos személyeket. A szociáldemokrata párt esetében a tetőt megbontva hatoltak az irodákba. A munkálatokat jó fizikumú aknamélyítő bányamunkások végezték. Hogy ki fogadta fel őket, mennyit kaptak, az egyelőre titok. S valami elképesztő csoda folytán a Torgyán vezette csoport megvédte a házat. Torgyán doktor talpon maradt. És mintha csak külföldön történt volna az esemény, a magyar hatóságok távol maradtak. Am az elégedetlenség hullám elérte a legnagyobb kormányzópartot is. Forrt, feszült a katlan. Várható volt a robbanás. Újra előkerült a régi recept. Jött a háromperhármas akció. Mielőtt azonban teljesen felfújhatták volna a lufit, Csurka egyszerűen kipukkantotta azt, és a gumi mint valami elhajított óvszer, visszahullt a felfújók fejére.

Ezek az események már nem voltak betervezve a forgatókönyvbe, ezért tapasztalható a zavarodottság. S szinte ezzel arányosan növekszik az elégedetlenség. Mind többször fogalmaznak meg, hogy nem arról van szó... A kormány tavaszi nagytakarítást ígért! No, senki

se gondolta, hogy fejek fognak hullani, de azt joggal elvárták, hogy az új kormány véget vet a panamáknak, és elszámoltatja a vagyonátmentőket. Nem így történt. Kiderült, hogy az új rendszerben az a legfontosabb, hogy az autók fényes nappal is világítsanak. Ennek a találmánynak a végrehajtatása, jobban mondva ellenőrzése, olyan rendőri erőket köt le, hogy ugye nem jut idő a sikkasztókra...

Így jutottunk el a legnagyobb szakadához, a pótköltésig. Eljött a pillanat, amelynek nyomán megbukhatott volna a kormány. Csak hogy ennyire nem szabad túlfeszíteni a húrt. Végére is úgy jó minden, ahogy van.

Mindegy, ide az idő előtti választás? Egyből fuccs lenne a képviselői fizetéseknek. Jönnének az újak, és amilyen forrófejűek, még számonkérnék az elfuserált ügyeket. Ki kell várni az új választásokat. Bele kell ölni a milliókat a propagandába. Azzal sok fejet meg lehet szédíteni. És egyébként itt a nyár. Jó idő van. Miami-ban azurkék a tenger, jó lehet hullámlövagolni. A prosztók meg majd csak megemészti az új áfát. Azt a néhány tucat hőzöngőt meg majd jól megbüntetik. Ha másért nem, hát azért, mert nem világítanak. Van már rá jó erős rendelkezés. Ha pedig nem tudnak fizetni, majd lezárják őket. Utóvégre itt már rend van. Nincs itt baj, kérem.

A számla felett a tulajdonos rendelkezik

Tisztelt Völgy u. 1-3-5-7 társasház közös képviselői pénztárosa!

A címben jelzett kérdésére a válaszom egyértelmű: a számla felett annak tulajdonosa rendelkezik!

Hogy miről is van szó?

Az 1992. január 1-től bevezetésre került lakossági folyószámla betét rendszer lehetőséget biztosít arra, hogy ügyfeleink megbízása a mindenkori változó összegű kifizetésekre is vonatkozzon. Ez a lehetőség a társasház lakóközösségek üzemelési és felújítási költségjárulásának – közös költség – megfizetésére is vonatkozik. Ezt tartalmazza a szerződés II/6. pontja, melyet szíves figyelmébe ajánlok.

Ügyfeleink a folyószámla-szerződés aláírásával megbízást adtak arra, hogy amennyiben a számlájukról folyamatosan fizetett közös költség összegében változás történik, úgy a közgyűlés által elfogadott új összeget is minden újabb nyilatkozat, kérelem nélkül utaljuk a lakóközösség számlájára.

A változásról természetesen csak akkor értesülünk, ha a közgyűlési jegyzőkönyv hiteles kivonatát részünkre a közösség képviselője eljuttatja.

Megjegyzem, hogy az érvényes közgyűlési határozat vonatkozik arra a lakótársra is, aki a közgyűlésen nem volt jelen, így nem értem azt a problémáját, hogy Önnek kell bármit is aláírnia a történetesen Németsországból lévő lakástulajdonossal.

A fent vázolt lehetőséggel szeretnénk megkímélni ügyfeleinket, az Ön lakótársait is attól, hogy a közös költség változása esetén külön-külön, egyenként jöjjenek be fiókunkhoz és külön-külön adják meg megbízásaikat, sokszor téves összegben és téves számlaszámot megadva. Szeretnénk továbbá egyszerűbbé tenni a közös képviselők nyilvántartását, hiszen e lehetőséggel mindenkinek – aki folyószámláról fizette korábban is a közös költséget – egyidőben és pontos összegben megtörténik a díjváltozása.

Sajnos, Ön ezt a jobbító szándékot nem értette meg a lakóközösségek tájékoztatására korábban megküldött levelünkben, és cikkéből ítélve nem érti még ma sem.

Bízom abban, hogy egy személyes találkozás alkalmával, amikor is áttekinthetjük a lakóközösségükre vonatkozó konkrét lehetőségeket is sikerül meggyőznöm fenti szolgáltatásunk segítő szándékáról, azért is, hogy lakótársait ne befolyásolja a számukra esetleg kedvezőtlen pénzügyi döntés meghozatalára.

Üdvözlettel:

Gyuris Imre
fiókgazdát

Kutyát is lopnak...

Egy bajai illetőségű férfi bejelentést tett a rendőrkapitány-ságon, miszerint ismeretlen tetűs behatolt lakásába, és ellopta a 100 ezer forint értékű falőrátáját, majd a pénztárcájából is egy-két ezer forintot.

A Teles Ede és Tancsics Mihály utca sarkán 19 ezer forint értékű kerékpárt loptak.

A Sugovicán az egyik lezárt csónakból Tomos motort loptak el, 40-50 ezer forint értékben.

8-án reggel Sükösdön jelentették, hogy egy Csepel vízszivattyút és öntöző alumíniumcsöveket loptak a csatorna partján, melynek értéke 250 ezer forint.

9-én egyik külterületi tanya kerítésén átmászva anyajuhot loptak ismeretlen tetűs, 50 ezer forint értékben.

Az egyik bajai lakás udvarán lévő műhelyből kézfűrészt és sarkkőszűrőt tulajdonítottak el 10 ezer forint értékben.

Bátmonostoron a termelőszövetkezet telepén ajtót kifesztítve hatolt be a betörő, ahonnan villanyzerelési anyagokat és olajjégöt loptak 65 ezer forint értékben.

A MHB Rt. elől 30 ezer forint értékű kerékpárt loptak el úgy, hogy levágták a lakatot.

5-én délelőtt a Kolozsvári utca egyik lakásából lezárt Babetta segédmotort loptak el 14 ezer forint értékben.

Csátalján egy tanyáról 60-70 ezer forint értékű méhészeti eszközöket loptak, lakatlevesztés útján.

Garán egy besurranó tolvaj az egyik lakásból aranykiszereket loptak 50 ezer forint értékben, ezen kívül 11 ezer forint készpénzt is magával vitt.

Úgy látszik, Garára rájár a rúd. A Márványos Presszóból szeszes italt és dohányt vitt magával a betörő, 5000 forint értékben.

A JAMK udvaráról lezárt Camping kerékpárt loptak, 10 ezer forint kárt okozva a tulajdonosnak.

Úgy látszik, már a kutyák is lopás tárgyát képezik. Egy bajai lakos 8 hónapos dobermann kutyáját lopták el, amely nem kevesebb, mint 15 ezer forintot ér.

Vaskúton az egyik külterületi szertárból rotációs kapát loptak el, 33 ezer forint kárt okozva a tulajdonosnak.

Az elmúlt héten 14 esetben vonult ki a rendőrség baleseti helyszínre. Ezek közül egy

Rendőrség

halálos, 5 súlyos és 2 könnyű sérülés történt.

Július 10-én egy jugoszláv rsz-ú gépkocsi Hercegszántó körzetében egy kanyarban balra kisodródott, aminek következtében a mély árokba kötött ki. Az anyagi kár: 100 ezer forint.

A Szegedi úton egy távolsági busznak a hátsó belső kereke durrdefektet kapott, ez felszakította a fenéklemezt, melynek következtében egy súlyos és egy könnyebb sérülés történt az utasok körében.

Július 5-én a Szent Antal u. és Deák F. u. sarkán egy személygépkocsi a piros jelzést figyelmen kívül hagyva összeütközött egy másik személygépkocsival. A vétkes gépkocsi vezetőjét súlyos sérülésekkel szállították a kórházba.

Az elmúlt hét hétfőjén Hercegszántón a Ferenc-csatornából egy 40 éves nő holttestét fogták ki, aki pesti lakos, de Hercegszántón laknak a szülei.

1,5 vagy kétszobás LAKÁST BÉRELNEK
Baján a belvárosban

„Megbízható” jellegre a szerkesztőségbe
6500 Baja
Dózsa Gy. út 35.

Anyakönyvi hírek

Baja
Születtek: (1993. július 5-10-e között anyakönyvezettek)
Stadler Alexandra (Jäger Edit) Bácsbokod, Kricskovics Nóra (Hurtony Katalin) Baja, Kunyik Vivien (Somogyi Anikó) Nagybaracska, Várnai Dzsener (Daka Erika) Bácsborsód, Sziráki Noémi (Molnár Veronika) Mélykút, Rutterschmidt Vivien (Szarvas Éva) Rém, Munding Mónika (Androvics Katalin) Vaskút, Bányai Dávid (Horváth Brigitta) Baja, Dávid Zsolt (Hauwasser Veronika) Érseksanád, Kisszabó Zsuzsanna (Papp Zsuzsanna) Hercegszántó, Nagy Mirjana (Alagi Zita) Katymár, Knofloch Gina (Fabián Anna Zsuzsanna) Baja, Rábai Bianka (Szabó Erika) Bácsalmás, Horváth Roland (Oláh Andrea) Gara, Keszthelyi Roland (Kollompár Andrea) Baja, Balázs Ferenc (Puzai Mónika) Sükösd, Székely Márk (Dózsa Hajnalka) Baja, Gáspár Noémi (Bogdán Márta) Madaras.

Házasságot kötöttek:
1993. június 26-án
Novotnik Ferenc és Radics

Katalin, Pahor Zsolt Sándor és Véghi Anita, Vajda Tamás és Kubatov Judit.

Meghaltak: (1993. júl. 5-10-e között anyakönyvezettek)
Mentus Lajosné - Juhász Jolán (Császártöltés), Domokos András (Baja), Bényi Mihály (Tatabánya), Szabó János (Mohács), Nincses Dezsóné - Fleisz Etelka (Baja), Perényi Istvánné - Erdélyi Erzsébet (Baja), Werni Lőrinc (Baja), Radva Imre (Baja), Tamási András (Bácsborsód), Horváth Józsefné - Holpert Valéria (Baja), Dankó Lajosné - Szabó Mária (Baja), Vigi Károlyné - Gresák Mária Magdolna (Bácsalmás), Fiedler Mátys (Baja), Faddi Istvánné - Kőbán Erzsébet (Baja), Gonda Istvánné - Draho Regina (Baja), Koczás Istvánné - Balecki Ilo-na (Baja), Holkovics Ferencné - Polák Erzsébet (Bácsbokod), Pauk Dezsóné - Simity Etel (Baja), Szép Balázné - Buruzs Julianna (Baja), Tóth István (Nagybaracska), Sós Lajos Ferenc (Baja), Gáspár Mihály Sándor (Jánoshalma), Szirácki Sándor János (Mélykút), Sztrikinác Ferenc (Baja), Brandt

Ádám (Baja), Holdas Vince (Dusnok), Kovács Sándorné - Bednárk Rozália (Madaras), Banász János (Mátételke), Körmöczy Mártonné - Hirneth Katalin (Bácsalmás), Komáromi Andrásné - Gardil Terez (Bácsborsód), Ádám József (Érseksanád), Dunai János (Kunbaja), Sipos Pál (Szeremle), Kúti Erzsébet (Sükösd), Kelemen Péter János (Baja), Holló István (Baja), Balassa Lászlóné - Dardos Aranka (Budapest XX.), Pukovics Imréné - Kiss Erzsébet (Vaskút), Likár Anna (Baja), Jerkovic Mihály Antal (Baja), Ónodi Lajos (Baja), Pfeil Péterné - Schleisz Mária (Baja), Vincze Sándorné - Szöllösi Julianna (Bácsborsód), Marusa András (Érseksanád) Báló István (Baja), Ternesz Mária Angéla (Baja), Engler Antalné - Czelmayer Éva (Csávo), Bárdos Ferenc (Sükösd), Konkoly Péter Gyula (Mélykút), Juhász Jánosné - Kucsera Mária (Mélykút), Torma Gábor (Mélykút), Páncsics Lukácsné - Nagy Julianna (Felsőszentiván), Sziráczi Istvánné - Farkas Erzsébet (Baja), Acsádi János (Baja), Dr. Lovas György (Baja), Gregus Istvánné - Mészáros Mária Katalin (Baja), Kiss Dénes István (Szeremle).

Morzsoltt kukorica ELADÓ!

Érdeklődni: csütörtökön és pénteken 18-20 óráig a 06-74-317-474 tel.

A szabadság keserű tapasztalatai...

Az idő fogaskerekei

Május elseje, 1989-ben: zivatar van, zápor mossa Budapest utcáit. A hőmérséklet alig haladja meg a nulla fokot. A szél megüdült rohamokban próbálja feltartóztatni a munkásokat, akik az Erzsébetváros és az Újlipótváros utcáin át a Felvonulás térre vonulnak.

Magasra emelt transzparenszekkel jönnek mind közelebb a MÁVAG Vagon- és Gépgyár, az Újpesti Bőrgyár és a Budapesti Gázművek dolgozói. A Városliget előtt emelkedő dísztribün előtt megállnak. Harminckét éven át erről a helyről hirdette Kádár János elvtárs minden május elsején a dolgozók üdvét, majd a Gundel étterem előkelő pincéhelyiségeiben, a vezéri bunkerben pacalt szolgálatot fel magának. Ennek most már vége.

A prímet most már Grósz Károly elvtárs, az új pártvezető viszi. Mostantól fogva, mondja, ismét a munkások érdekei állnak az előtérben. „A szocializmus eredeti céljaival összhangban a dolgozók alkotó kedvére és kezdeményező készségére kell építeni.” Ezt persze a nép szívesen hallja. Hálából ezer és egy hangon csendül fel a proletárhimnusz: „Fel, fel, ti rabjai a földnek, fel, fel, te éhes proletár...”

Utolsó ünnepnap ez a munkásosztály pártja számára. Néhány héttel később felszámolják az osztályellenségtől elválasztó határzárakat, és kihirdetik az új korszak kezdetét. Ekkor reggel azonban még csak nem is sejtik ezt a szocializmus gyermekei.

Böloni András, 44 éves, érdemtelenül és becsületlenül nyugalmazott alezredes, párttag, nyugodtan üldögél Keszthely környéki nyaralójában a Balaton mellett. Kövesdi Mária, 49 éves konyhai kisegítő, uborkát hámoz a Mátyás Pincében. A kölcsönre gondol, amelyet azért fog felvenni, hogy legyen végre véccé kis erzsébetvárosi lakásában.

László Árpád 31 éves fagyaltulajdonos alig néhány száz méterre a Felvonulás tértől Budapest első luxuskvitellő magánéttermét építi. A távoli Miskolcon pedig Lakatos Olga, a 17 éves cigánylány, visszatér szüleihez. Férjét, aki verte, elhagyta.

Négy évvel később, 1993. május elsején, a Felvonulási tér üres. Tömegmegmozdulások már nincsenek. A Városliget szélén most szabadidőruhás selyemfiúk játszanak ezer forintot tétben. Csupán bent a parkban gyűlt össze néhány tucat rendíthetetlen hitű ember a szocialisták és a kommunisták szervezésében.

„Elvették munkaeszközeinket, a sarlót és a kalapácsot – kiáltja hívei előtt Thürmer Gyula, a kommunisták vezetője. – De ünnepünk, a május elsejét nem vehetik el tőlünk.”

Szégyen-gyalázat, amit a demokrácia tett Magyarországon, mondja a hajléktalanok egyik képviselője: „Még zsíros kenyér sem jut nekünk.”

Böloni alezredes most parkokban, padokon tölti az éjszakát. Mária, a konyhai kisegítő, aki tíz percre lakik innen, egy év óta kordedvezményes nyugdíjas, és öngyilkosságról beszél. Árpád Mercedesen jár a tóparti étterembe, és az ukrán piacról álmodozik. A Józsefváros szívében pedig Olga, mint minden este, most is előveszi kurvakimenőjét, majd elfoglalja helyét a Mátyás téri közszórítélet előtt. Még két hete van hátra az életéből.

A Városliget szélén, ott, ahol az Erzsébet-, a Teréz- és az Újlipótváros kezdődik, keresztelkedik a fenti négy ember útja. Itt vannak az inségkonyhák és a hajléktalanszállások a császárkor daliás bérháza között, itt található a „Csikágó”, a hetedik kerület északi fele. És alig néhány száz méterrel odébb, a tóparti vendéglőkben egy nyugdíjnyi összeget tesznek le az asztalra az újjazdagok a sült libamájért és az omlós balatoni fogasért.

„Egy jó városban a lennek és a fentnek, a kintnek és a bentnek kell találkoznia egymással” – írja Konrád György író, a Nemzetközi PEN Klub elnöke, aki a hatvanas években ifjúságvédelmi előadóként dolgozott az Erzsébetváros hátsó udvaraiban. Konrád látja, hogyan szakad ketté a város: „Emitt az előkelőség, amott a vulgáritás. Balzaci korszak” – mondja.

Két négyzetkilométeren összezűföldött 82 000 lakosával Erzsébetváros az európai földrész legsűrűbben lakott városrésze. A zsidó nagypolgárok egykori lakásait megfélemték, vékony válaszfalakat húztak fel bennük. Seholy másutt nem fizetnek Budapesten ilyen kevés jövedelemadó, seholy másutt nem halnak meg az emberek ennyire korán, mint itt. Közülük a létminimum alatt él. Aki megengedheti magának, elköltözik innen. Aki másutt kudarcot vallott, ideköltözik.

Böloni András nyugalmazott alezredes embernek tartja a lakótársait. Ha már mindenki bedobta a pénzét a nagykalapba, Böloni elmegy a piacra és bevásárol. Zöldségfélék, rizs, kenyeret vesz, mikor mire futja éppen a pénzből. Aztán lecsót főz, paradicsomfőzeléket. „A szálláson jó a koszt, csak épp nem felel meg mindig az ízlesemnek” – mondja udvariasan.

Nemelyik szobatársa már délelőtt erősen becsicscentve oson végig a folyosón. A Kőbányáról való munkanélküli éjjeliőr, akit kékre-zöldre verve hozták be tegnap, meztelenül és tehetetlenül üldögél összevissza hányt kacatjai között. Iszonyatos szagot áraszt. Böloni András viszont, az erdélyi főnemesi származék, akinek öt éve még saját nyaralója, a Római parton öröklakása, motorcsónakja és két autója volt, keményen tartja magát. „Túlzs lenne, ha tragikusnak mondanám a helyzetemet” – közli.

A kommunisták bukása óta Budapest az utazási irodák egyik legkedveltebb célpontja. Évente 15 millióan zarándokolnak el a gondos munkával rendbehozott Várhegyre. Ám eközben az infláció és a munkanélküliség tönkreteszi a belső kerületek lakóit. Majdnem minden második ember a létminimum alatt él ott. Antall József miniszterelnök elismeri, hogy szociális szempontból kemény politikája komoly kockázatokat rejt: ahogyan mondja, „kamikaze kormányt” vezet.

Egy héttel korábban vérben úszva került a Dózsa György úti hajléktalanszállásra. Epilepsziás rohama volt, és elesett. Fején és alsó ajkán még láthatók a sebhelyek. A menhelyen lefűrdették, kezelték, és elhelyezték a 23 ágy egyikén. „Nem volt szükség rá, hogy a fertőtlenítőbe küldjük” – mondja az ápolónő. – Böloni úron nem volt tetű.” Böloni András egyebek között ebben is eltér lakótársai többségétől.

Harminchat évesen jó úton volt afelé, hogy a Magyar Néphadsereg tábornoka legyen. A kémelhárításnál szolgált, adja tudunkra. Zuhanása akkor kezdődik, amikor – állítólag sikkasztás miatt – azonnali hatállyal kirúgják a hadseregből. Tetőfedőként próbál meg boldogulni. Aztán a felesége is elhagyja, és az asszony kapja meg a házat és az öröklakást. Böloni ekkor albertletbe költözik.

1990 szeptemberében – ekkor már Antall József polgári kormánya van hatalmon – Böloni Andrást letartóztatják. Ismét a régi vádakkal hozakodnak elő, a sikkasztással, amihez most még tartásdíj-követelés is párosul. Hét hónappal később, amikor kiszabadul, lakását és műhelyét lepecsételve találja. A karrierkommunista utcára kerül. Az utóbbi két évről szűkszavúan számol be. Hol a barátainál aludt, mondja, hol régi kollégáinál. „Utcai padokon” – mondja az orvos: „Kiszújtát az idő fogaskerekei közé dugta, azok szétmorzsolták, majd kilökték”. Böloni most epilepsziás, és májzsugorodásban is szenved.

A zömök, testes férfi időnként lopva elmegy régi Duna-parti háza közelébe. Jól ismeri a mellette álló nyaraló gondnokát. Ott vagy Óbudán, a máltaiaknál talál magának fekhelyet, ha kinn már foga van az időnek. A Dózsa György úti szálláson nem maradhat. A hat-nyolc ezer budapesti hajléktalan közül csak minden negyedik számára van szállóhely.

„Amiben itt ma részünk van, az a hatalom és az összes ahhoz kapcsolódó tulajdon újrakiosztása” – mondja a hajléktalan Böloni kissé tudálékosan és szenttelenül. Terveiről beszél, meg Európa legnagyobb katonai repülőteréről a Balaton mellett, amely most parlagon hever, s amelyet kénytelenek voltak idegenforgalmi repülőterként felajánlani a Lufthásának. Aztán szóba kerül még százliter éltolaj jutányos áron, turbinaalkatrészek, meg az orosz laktanyák, amelyek közül szívesen megvásárolna egyet, ha hagynák. Azt még nem tudja, hogy a jövő héten hol fog aludni.

Az utcát, ahol Kövesdi Mária lakik, nem is oly régen meg Róza Ferenc utcának hívták egy kommunista újságíró tiszteletére. A kocka fordult, de a budapestiek hírek maradtak önmagukhoz. Agyafúrt módon letörölték a Ferenc keresztnevet az utcatábláról, és meghagyták a Rózsát. A Róza utca ellen még a legakadékoskodóbb inkvizítorok sem lehet kifogása.

Kívülről a hatalmas bérházak még mindig a tisztaság jövevények. Erkélyből, oromdíszből és puttókból nincs hiány. Az, hogy a homlokzat mögött a nyomor tanyázik, harmadik világ a Duna-parton, a futó látogatóknak nem tűnik fel.

Az Erzsébetváros ugyanis nem kívülről bomlik, hanem belülről. Az emberek csöndben mennek tönkre bánatukban és a pincebozókban vett olcsó rizlingről. A nyilvánosság elől elrejtve züllemek le. Csak a belső udvarok mélyén, ahol az udvar közepén ecetfa áll, ahol vasrácsos függőfolyosók futnak körbe, és ahol a hátsó lépcsőházi véccékre járnak az emberek a császárkor óta, ott válnak láthatóvá a sebhelyek. Itt nincs tér, nincs remény, nincs megállás. Itt a zilált idegzetű, nyomorék, leszalékolt nyugdíjasok élnek, a gyermekeiket egyedül nevelő anyák vagy apák, akiket kamasz fiatalok ültelnek, és a gyökereiket veszített mezőgazdasági munkások az ukrán határ mellől.

Más városok gettónegyedeiben hangosabban üvöltöttek az emberek a nyomor ellen, gátlástalanabban isznak és brutálisabban verkednek. A pesti veszetesek külsőleg vigyáznak a látszatra, belsőleg viszont már búcsút vettek az új Magyarországtól. Az öreg zsidók halkan Auschwitzról beszélgetnek, és a nyugdíjas nénikék naponta megöntözik cserepes virágaikat. Egy nap azonban kiugranak az ablakon, vagy hurokkal a nyakukban himbálóznak a mennyezet alatt. Budapesten átlag öt öngyilkosság történik naponta. Ha frontváltás van, még ennél is több. A város lakosságának évente egy ezreléke megöli magát. Ez világválságban egyedülálló jelenség.

Konrád György kísérletet tett rá, hogy megértse az erzsébetvárosi életuntakat: „Ha valaki olyan könnyedén bíjja ki a testéből, mint gyík a bőréből, hajánál fogva kell-e ráncigálnom és bátorítanom: maradj még egy percig, egy napig, várj még egy keveset?! Nem, ez túlzott követelmény lenne.”

Kövesdi Mária a Róza utca 8-ból – hátsó udvar, a földszinten jobbra – néhány hete azt fontolgatta, hogy véget vet a nyomorának. 53 éves, de ha húsz évvel többet mondana, az sem tűnne fel. Már volt egy szívinfarkusa, az artériái elmeszesedtek, a jobb szemére vak. Ehhez jön még a gyomorfekély és az epebaj. Mégsem akar panaszkodni. Elvégre itt van István, aki idejött hozzá, hogy egy kicsit megmelegedjen mellette. Ő is rokkantnyugdíjas. Agyvérzése volt, melyet szerencsésen túlélt, s amellet cukorbeteg.

A lámpa egész nap ég a sivar másfélszobás lakásban, mivel a hátsóudvaros házak magas falai csak egy kis négyzetméterre adnak kitekintést. A villany- és gázdíjat most már a kosztprézből kell megtakarítaniuk a nyugdíjasoknak. Mária esetében ez már az eredeti díj kétszerese. Emellett törlesztenie kell a kölcsönt is, amelyet élete első fürdőszobájára vett fel. Ha minden kiadást levon, havonta 51 forint maradt az életre.

István lép ki a konyhából, kezében öt vékonyka sárgarépával. „A piacon vettem – mondja –, ötven forintért. Maradt egy forint a hónap hátralévő részére.” Áprilisban a hatóság elutasította Mária szociálissegély-kérelmét. Nyugdíja, úgymond, valamivel megkezdte a megengedett határt. Mária ekkor kezdett el az öngyilkosságról beszélni.

Három gyermeke, aki ugyancsak az Erzsébetvárosban lakik, nem tud segíteni neki. Kettő közülük, akárcsak az anyjuk, elváltak. A fia munkanélküli. Egy pár ócska fotelt adtak neki, semmi többet. Mária szégyelli, hogy huszonöt évi munka után most István pénzére van utalva. Öt éve nem vett egy ruhát magának, és enni is már csak keveset eszik. „A gyomrom nem tud kitárgulni” – mondja.

Amikor még a Mátyás Pincében zöldséget pucoolt, bőségesen kapott meleg ételt, és a kollektív többi tagjához hasonlóan hazavihette a maradékot. Most beéri egy kis kenyérral, néhány szál sárgarépával és cigarettával. Az, hogy a nyugdíjkorhatárt fel akarják emelni, hidegen hagyja. „Addigra úgyis éhenhalok” – mondja fásultan. Öngyilkosságról egyelőre nem beszél többé, talán épp a kövér István kedvéért.

– Mit érne, ha hátrahagynék egy levelet, amiben az állna: a kormány az oka? – kérdi Mária. – Az állam megtakarítaná a nyugdíjamat, a gyerekeim meg fizethetnék a temetést.

Van ok a reményre Budapesten. Bár egyrészt minden ötödik lakos azt mondja, hogy már nem vár semmi jót az életől, s minden hetedik munka nélkül van, másfelől viszont a budapestiek öt százaléka rendelkezik riasztó berendezéssel. Több mint százötven a dollármilliomos. A nyugati autók száma is növekszik, és a Rózsadombon gomba módra szaporodnak az ómagyar jurttárlásban épült fantáziavillák.

Gyalogosan alig néhány percre az Erzsébetvárostól, László Árpád a tóba betonozta a szebb Magyarországról szőtt álmát. A Robinson étterem valamikor az első budapesti exkluzív lokál volt, és még ma is az új elit belső körének egy kicsiny szigete.

László nagy súlyt helyez arra, hogy ne tekintsek felkapaszkodott újjazdagoknak. Lazacszínű inget visel, hozzá finom karperecet és kétnapos szakállt. A nagypolgárok negyedében született, és a régi-végtől rokonságban Lukács György filozófussal, és tíz éven át zongoróórakra járt. És amikor mások még azt hitték, hogy a Hortobágnál véget ér a világ, László már Londonban, Párizsban és Havannában is járt.

A Hilton Szálló egykori kis pincértanulója végül Németországba is eljutott. Legkésőbb itt jött rá, hogy Budapesten hiányzik a stílus és a minőség, hogy nincsenek könnyű mártások, és ritka, mint a fehér holló, a világos faburkolat. A gulyás- és szalontüdőzabálók fölött álló vendégkörrel álmodozott. Esti egyetemén lett diplomás gasztronómus. S míg a hallgatók többsége a Pannónia Vendéglátóipari Vállalat öt éves tervéről írta diplomadolgozatát, László a privatizációt és a közös vállalkozásokat választotta témájául. Fagyaltulajdonosi nyitott a Városliget szélén, és még a fordulat előtt megtervezte a Robinsont.

– Ez az egész az én agyamban született meg, a konyhától a legutolsó székig – mondja. És mivel Mauritánia ausztriai tiszteletbeli konzuljának volt épp némi fölös pénze, hogy beszálljon a vállalkozásba, László kedve szerint belevághatott a dologba. Egy kétszintes pavilont építtetett a tóra, a több méter magas szökőkút hibás szivattyúját saját költségére kicseréltette, és vett két hatyút az állatkertből, egyenként ötszáz márkáért. Fontos a környezet, mondja.

A gyertyafényben régi mesterek zeneműveinek lassú tételeit pengető gitárosnő háta mögött a régi Budapestről készült, bekeregetett képek lógnak a falon. A Városligetben korzózó ferencjósok, cillinderes urak, szöfögadó, ünneplő ruhás gyerekek. Szép idők lehettek azok, mondja László. Háta mögött az új pénzarisztokrácia nyitott galléros képviselői tűnnek fel négyhengeres autóikon.

Ma már Lászlónak is Mercedese van, és a Várnegyedben lakik. Asztalánál az ország legfőbb lobbistái esznek: Palotás János kőzársaságpartí milliomm, Orbán Viktor, a fiatal liberálisok csavaros eszű vezetője, Demszky Gábor budapesti főpolgármester. Januárban, amikor Budapesten nyirkos és hideg az idő, László minden évben egy távoli, nagyobb, melegebb szigetre repül a maga kicsiny szigetéről. „Ez az egyetlen fényűzés, amit megengedek magamnak” – mondja.

Amúgy minden reggel tíze bejön, és személyesen felügyel a ház rendezésére. „Gazda szemé hízlalja a jószágot” – mondja. Délutánonként Happy Box üzleteit keresi fel, negyven van belőlük az egész országban. Vidám plüssállatokat, tréfás, beugratós játékokat, ajándékcsoomagoló papírokat vásárolhatnak itt maguknak a magyarok. A csomagolási kultúra is kultúra, mondja László. Ez a kultúra 1,4 millió márka forgalmat biztosít számára évente. Mihelyt az ukrán piacot a kezében tudja, ez a forgalom növekedni fog.

De mi lesz, ha egy nap az új Erzsébetvárosi pleretariátus fogja magát, és az inségkonyhákból felkerekedve egyenesen a Robinson felé veszi útját, a vesepécenyé és a fiatal felesalátá csábításának engedve? Idáig nem fognak fajulni a dolgok, mondja László, noha a szegénység és a gazdagság közötti távolság egyre nagyobb lesz. Aki most lent van, sokáig lent is fog maradni.

– A trabantosok csak akkor nem fognak többé kiköpní a Mercedes előtt, ha japán kisautókhöz jutnak.

Hétfő este, 1993. május 17-én, a józsefvárosi Mátyás téren egy szőke férfi szólítja meg a fiatal Lakatos Olgát. A férfi külföldi. A sötét szemű, hosszú, fekete hajú lány neonszínű selyem nadrágszoknyát és hasonló színű blúzt visel. Olga megmondja a tarifát, amelyre a stricije minősítette. Harminc

márkától már megkapható, ötszáz márkaért akár egész napra is elmegy. Olga tehát megállapodik az idegennel, majd taxiba ülnek. Innentől kezdve nyoma vész. A taxis később elmondja, hogy az egyik budai kerületbe, Lágymányosra vitte őket, egy kocsmavendég pedig határozottan emlékszik rá, hogy egy szőke férfival látta a fiatal cigánylányt.

A 21 éves Lakatos Olga Miskolcra való, 16 évesen befejezte az általános iskolát, és férjhez ment, de egy hónappal később már el is hagyta rabiátus férjét. Tavaly nyáron pedig feljött Budapestre, ahol várta a tarka, csillogó élet. Másnap este már a Mátyás téren álldogál a közsörűsbolt előtt, és leszólítja a férfiakat. Egy strici karjaiba fut, aki ugyanabból a „nemzeti-ségi kisebbségből” való, mint ő: így nevezik hivatalosan Magyarországon a cigányokat. A strici saját lakásán szállásolja el Olgát, s azontúl ő veszi neki a ruhákat.

A férfi átlagos budapesti selyemfiú, az állandó súlyzógyakorlatoktól hatalmasra duzzadt izomzattal. Szabadidőruhájából előbukkanó kezei akár egy kotrógép lapátjai. BMW-n jár, mondják róla a bűnügyesek. Becslésük szerint a jövedelme előkelő helyet biztosítana számára a menedzser elit tagjai között. Csak maga Olga 11 000 forintot hoz naponta: kelendő árú.

A prostitúció Magyarországon csak akkor büntetendő, ha

a kurvát másodszor is elkapják egy vallomásra is hajlandó kuncsafttal. Jobb menlevelet nem is kívánhatnának a stricik. A fordulat óta mérföld hosszú kurvasort alakítottak ki a Mátyás téren és a Rákóczi tér között.

Chilkó Ferenc, a gyilkossági csoport vezetője rosszat sejt, amióta Lakatos Olga eltűnt. Csak decemberben és januárban tíz embert gyilkoltak meg ebben a városrészben. A tettesek és az áldozatok egyre gyakrabban külföldiek. Chilkó beszámol a Porschés gyilkosságról; az osztrák férfiről, akinek testrészzeit egy nyugdíjas találta meg a kukában; a merényletről egy zsidó kivándorlócsoport ellen. A Mátyás tér és környéke eddig nyugodt vidék volt.

Május 24-én csöng a telefon a budapesti rendőrfőkapitányság bünyügyi osztályán. Iskolás gyerekek, akik boncoláshoz békát gyűjtöttek az osztálykirándulásán, a világkiállítás leendő területén egy kis tóban hosszú hajú, levágott női fejet találtak, tágra nyitott, sötét szemekkel.

A budapesti gyilkossági csoport tagjai kuttyákkal átfésülik a Sashegy alatti bozótos területet. Száz méterrel arrébb a kuttyák ugatni kezdenek.

A testrészeket megtalálják. „A tettes nem volt profi – mondja Chilkó Ferenc –, de mint mindenki, aki már darabolt fel csirkét, tudta, hogy hol vannak az ízületek.”

A halott a miskolci Lakatos Olga. A gyanú a magányos külföldre terelődik. Egy férfi, akire illik a személyleírás, és aki a helyszín közelében lakik, a tett ideje óta eltűnt. De eltűnt a szodomazochistaként ismert „Bárd” is, aki egyszer már megkéselte Olgát. A gyilkosságiak éjt nappallá téve dolgoznak.

Az Erzsébet téri ügyosztályon mogorván benn ül a strici,

s minden szavával érezteti, mennyire rühelli, hogy ilyen kis senkik kihallgatását kell elviselnie. Az ő lakásán nem találtak vérvonásokat, ő tiszta, mint a ma született báránny. „Olga – mondja ridegen – nem volt az esetem, de azért nagyon intelligens lány volt.” Mintha a két dolog ellentmondásban állna.

Beszélt neki Olga a terveiről, arról, hogy ki akar szállni? A

húshegy ezen hosszasan elgondolkodik.

– Ja igen – mondja végül, és lassan felpumpálja magát a bőrfotelből. – Ajánlottam neki, hogy egyszer nyisson majd egy jól menő zöldségsboltot.

– Az frankó lesz – válaszolta Olga.

Der Spiegel

MEGHÍVÓ

II. Országos Aratófesztivál - Kecel

1993. július 17-18.

Tisztelettel meghívjuk a III. Országos Aratófesztivál megnyitójára, melyre 1993. július 17-én 9 órakor kerül sor az Arany János ÁMK-ban.

A fesztivált megnyitja:

Dr. Józsa Fábán úr Belügyminisztérium Politikai Államtitkára.

Programok

Július 17. — szombat

9.00 — 20.00 Kiállítás és vásár nyitvatartása
9.00 Aratófesztivál megnyitója
10.00 Aratóverseny
14.00 — 11.00 Népi játékok
16.00 — 18.30 Amatőr néptáncversenyek
19.00 — 20.00 Sörivőverseny
20.00 — 22.00 Show-műsor
22.00 Utcabál

Július 18. — vasárnap

8.00 — 19.00 Kiállítás és vásár nyitvatartása
6.00 — 8.00 Kakasok kukorékoló versenye
Kakas szépségverseny
9.00 — Tézene
10.00 — 12.00 Főzőverseny
10.00 — 11.00 Népi játékok
11.00 — Eredményhirdetések
14.00 — 15.00 Népi játékok
15.00 — 16.30 Viccmondóverseny
17.00 — 20.00 Folklorest

Képek a folklórfesztivál bajai gálaestjéről

A vaskúti nemzetiségi csoport lakodalmos tánca

A hercegszántói hagyományörző együttes a színpadon

Az öregcsertői asszonykórus

A Romániából érkezett csoport

A német vendégek tánca

A dolgozók fel vannak háborodva...

(Folytatás a címodról)

Tiltakozásom oka elsősorban az volt, hogy a feltételek között nem szerepeltek konkrét meghatározások, melyek alapján értékelni lehetett volna a kifizetés alaposágát, illetve számon lehetne kérni az eredményességet. Magát a kft. gazdálkodását én belülről nem tudom megítélni, csak a felügyelő bizottság jelenésére kényszerülök hagyatkozni. Ez pedig nem tartalmaz – legalábbis egyes pontjaiban – megfogható dolgokat, így az értékelés folyamán szubjektív szempontok is előtérbe kerülhetnek, tehát nagy a valószínűsége, hogy az ügyvezető mindenképpen meg fogja kapni ezt az összeget.

– *Megint csak idézni kell. A kitűzött feladatok között szerepel a „szervezett személyszállítás panaszmentes végzése, a szolgáltatás terjesztése, a vonatkozó rendelet egységes alkalmazása minden, a szolgáltatást igénybe vevő részére. Korszerű személtel-művelés megvalósítása.” Ez valóban túlságosan általánosított és megfoghatatlan követelmény...*

– Véleményem szerint a személyszállítással, a „szemét kérdéssel” évek óta foglalkozik a Városgazdasági Bizottság, de konkrét előrelépés nem történt, mert a szakértői vélekedések olykor ellentétesek. A jelenlegi helyzet alapján a megoldásra nem lehet olyan receptet adni, mely a jövő elvárásainak maradéktalanul megfelel. Példaként mondanám, hogy a fejlettebb országokban a szemét komposztálása a „sláger” mint megoldás. Ebben a bizonytalan helyzetben például nem látom, hogy mihez képest lehet prémiumot kifizetni.

– *Számonra feloldhatatlan dilemmát jelent az, hogy az ügyvezető igazgatót a bevételek növelésére ösztönzik, ugyanakkor prémizáló feladatként tűzik ki az illegális kereskedelem megszüntetését. Azt hiszem, mindenki számára világos, hogy a két dolog összeegyeztethetetlen, hiszen a megvalósulás esetén komoly helypénzekről esik el a vállalat. Felvetődött-e ez az ellentmondás a testületi ülés döntésénél?*

– Ilyen formában nem. Nekem személy szerint ezzel az ügyvel kapcsolatban eltérő véleményem van, megítélés szerint a szabályok betartatása hatósági feladat, ez nem várható el egy gazdálkodó szervezettől. Ilyen címen tehát nem is lett volna szabad prémiumot kifizetni.

– *A városban élők jól tudják, hogy az illegális kereskedelem problémáját az erre hivatottak, konkrétan a Vám- és Pénzügyőrség és a rendőrség sem tudta egyértelműen megoldani.*

– Igen, erre gondolok én is, mivel itt a piac üzemeltetése lenne az elsődleges feladat, nem pedig az, hogy hatóságosít játszsassunk valakivel.

– *Mennyiben osztották az Ön által megfogalmazott aggályokat képviselőtársai?*

– Úgy érzem, hogy a testület átsiklott ezen a témán. Közrejátszott ebben az is, hogy már nagyon késő volt, amikor sor került a tárgyalásra. Pedig ez megért volna egy külön misét. Itt nem pusztán egy prémium kifizetéséről van szó, hanem egy új típusú gazdasági egység átvilágításáról. Azt sem hallgathatom el, hogy az anyag meglehetősen regényes úton került elé, képviselők elé, a felügyelő bizottság állítása szerint az ügyről alkotott írásos véleményünk már márciusra elkészült, ennek ellenére a jegyző úr csak most terjesztette a testület elé. Egyszerűen nem volt idő az ebben foglaltakat mérlegelni.

– *Mit jelent ez konkrétan? A döntés előtt mennyi idővel kapták meg Önök a felügyelő bizottság jelentését?*

– Az utolsó pillanatban. Tény az, hogy a Városgazdasági Bizottságnak, amelynek tagja vagyok, ezt nem volt módja részleteiben vizsgálni.

– *Meg kell kérdezni, hogy ez egyedi esetnek tekinthető, vagy máskor is előfordult, hogy késve kapták meg a döntéshez szükséges szakértői anyagokat?*

– Sajnos, ez nem egyedi eset. És kezd bennem kialakulni az a vélemény, hogy a legutóbbi átszervezés az önkormányzat apparátusán belül nem biztos, hogy szerencsés volt. Több ízben szem- és fülszúrás voltam annak, hogy osztályvezetők bizottsági üléseken, olykor testületi üléseken fejtik ki különböző véleményüket egymással szemben. A testület tagjaira ez szerintem rendkívül rossz hatással van. Mi, mint képviselők nyilván sok témában laikusnak számítunk, éppen ezért várnám el azt, hogy az erre hivatott, ezért fizetett szakértők több kidolgozott alternatívát tárjanak elé. Csak ebben az esetben kerülhetnének reális döntési helyzetbe.

– *Visszatérnék beszélgetésünk tárgyára. Jelen esetben elképzelhetőnek tűnik, hogy a kft. ügyvezetője hozzájárulhat egy igen jelentős összegű prémiumhoz, anélkül, hogy ennek feltételei pontosítva lennének. Hogyan vélekedik erről?*

– Hangsúlyozni szeretném, hogy nem a prémium ténye és az összeg nagysága ellen van elsősorban kifogásom, hanem a feladatok konkrét meghatározását tartanám kívánatosnak. Ha ez nem történik meg, fennáll a veszélye annak, hogy számon kérhető mérőszámok nélkül szubjektív megítélés alapján kerülhet kifizetésre ez a jelentős összeg. Ugyanakkor tapasztalom, és nem is ritkán, hogy kisebb kiadásokkal járó témákban sok esetben indokolatlanul sokat hezitálunk.

– *Meg lett határozva, hogy az esetleg kiutalható prémium milyen forrásból kerül kifizetésre? Hiszen – ha jól tudom – a kft. tevékenysége nonprofit jellegű.*

– Ez jó kérdés, magam is szóvá tettem a határozati javaslatnál. Választ erre én sem kaptam, pedig szerettem volna tudni, hogy ez milyen pénzügyi alaptól fog származni. Ez nem lett meghatározva, és felvetésemet a testület sem támogatta. Valami olyan válaszfélé született, hogy ez az általános beralapot fogja terhelni. Az egész úgy számomra azért is fájdalmas, mert jól tudom, hogy a kft. egyes dolgozói a mai napig nem kaptak meg olyan (egyébként pitiáner párezer forintos) összegeket, amelyekkel szemben a kifizetett feladatot teljesítették.

– *A képviselő-testület mennyi időt szánt ennek az ügynek, melynek a téje kb. 900 000 forint esetleges kifizetése, tárgyalására?*

– 15–20 percnél tovább nem tárgyaltuk az ügyet, tehát azt kell mondanom, hogy a téma nem lett a súlyának megfelelően körüljárva, sőt, egyes képviselők hangsúlyozottan javasolták a napirendi pont lezárását... Ezt a magam részéről nem tudom elfogadni, és meggyőződésem, hogy a testületet felelősség terheli, főleg annak tudatában, hogy nem sokkal előtte egy sokkal kisebb volumenű ügyben – egy üzlethelyiség eladásának tárgyában – méltatlanul hosszú vita kerekedett. Persze, nem kizárható, hogy itt önös érdekek is szerepet játszottak. Ilyenre már többször is volt példa...

– *Kikerülhetetlen kérdés: Önnek személyesen van kifogása a Kalászi László számára kitűzött prémium ilyen módon való megszavazása ellen, vagy elvi okokból nem vállalta egy ilyen döntésért a felelősséget?*

– Egyértelműen elvi kifogásaim voltak és vannak. Ehhez hozzátartozik, hogy pár évvel ezelőtt az akkori munkahelyemen, a Volánnál az igazgatót éppen ilyen prémium-ügy miatt buktatta meg a kollektíva. Nem tudok mit kezdeni azzal, hogy ismerem a Kommunális Szolgáltató Kft.-nél dolgozók bérezésének helyzetét, ugyanakkor az ügyvezető számára egy olyan összeget kellett volna megszavaznom, amely ezekhez képest nagyságrendekkel magasabb. Tévedés ne essék, az ösztönzésnek híve vagyok, csak nem ilyen formában.

– *Köszönöm, képviselő úr, a továbbiakban Sághegyi Pétert, mint a vállalat dolgozóit és szakszervezeti vezetőjét kérdezném, hiszen bizonyára van kialakított véleménye...*

– A másfél évvel ezelőtt leváltott igazgatónak a bérehez viszonyítottan a mostani vezető prémiummal növelt bére 390%-os növekedést mutat.

– *Bocsánat, hogy közbevárok, de a prémium egyelőre még csak a kifizetés stádiumában van...*

– Nekem nincsenek illúzióim akkor, amikor a kifizetést így elfogadják... Előrevetítem árnyékát az, hogy az értékelésnek milyen eredménye lesz, hiszen nincsenek megfogható számok, adatok az elvárások mögött.

– *Kérem, segítsen abban, hogy részletesen elemezzük a határozati javaslat pontjait! Kezdjük mindjárt az elsőnél. Ez a kft. üzleti tervének teljesítése esetén 25% plusz díjazást helyez kilátásba. Sokakban felvetődhet, hogy itt olyan feladatról van szó, amely egy vezető munkaköri kötelesség.*

– Magam is így gondolom. Egy hétköznapi munkásember sem kap azért semmiféle külön juttatást, hogy elvégzi a számára előírt munkát. Ettől eltekintve talán ez a legkonkrétabban megfogalmazott feltétel. Hiszen az üzleti terv adott és kézzel fogható. Abból, hogy ennek betartásáért az igazgató évi jövedelmének 25%-át tűzték ki prémiumként, adódik egy igen fogas kérdés. A maradék 75% ezek szerint akkor is kifizethető lesz, ha maga az üzleti terv nem valósul meg. (Az ösztönzés teljes összege a vezető évi fizetésének 100%-a – különféle feladatokért lebontva.) Egy ilyen esetben nem tudom, miből lesz előteremtve a szükséges összeg, mivel veszteség esetén ezt a cég nem termelheti ki. Egy másik dolog, az előterjesztésekben több helyütt szerepel kitűzendő célként az önkormányzati rendeletek betartása. Én a magam részéről nem ismerem senkit, aki azért plusz juttatásban részesül, mert eleget tesz olyan dolgoknak, ami rá nézve kötelező...

– *Ön, mint a vállalat dolgozója, egyetért a felügyelő bizottság megítélésével, miszerint a kft. jelenlegi helyzete aggasztó?*

– Tapasztalataim szerint ez megfelel a valóságnak. És itt megint csak egy kirívó dologra hívnám fel a figyelmet, mégpedig arra, hogy Kalászi úr a felügyelő bizottság kérdésére, miszerint milyen ponton lehetne a költségeket csökkenteni, azt válaszolta, hogyha nem sikerül a bevételeket növelni, csak a bérköltségeket tudják csökkenteni. Ez egy borzasztó kettősség, mert amíg egyik oldalon most készülnek 900 000 forinttal növelni a bérköltséget, egyáltalán szóba kerülhet a dolgozók béreinek kurtítása.

– *Ez miként jelentkezhet a gyakorlatban?*

– Mivel a meglévő bérét csökkenteni senkinek nem lehet, itt csak elbocsátások jöhetnek szóba. Hogy ez hogy lesz megvalósítható, azt nem tudom, mert így is problémát jelentenek a szabadságolások, és egyes helyeken nem lehet biztosítani az előírt műszaki létszámot.

– *Hogyan vélekednek a kft. dolgozói az igazgató számára kitűzött prémium lehetőségéről?*

– Azok, akikkel én beszéltem, mélységesen föl vannak háborodva. Főleg azoknak a dolgoknak a tudatában, amik a vállalatnál folynak. Amelyekről külön-külön is újságcikket lehetne írni, de jó okok vannak arra, hogy nem kerülnek nyilvánosságra...

– *Mik ezek az okok? Miért nem kerülhetnek ezek a dolgok nyilvánosságra?*

– Ennek személyes okai vannak, konkrétan az, hogy az igazgató nem hajlandó partnernek tekinteni a dolgozókat, egyszerűen nem jöhet létre az az egészséges állapot, amikor a különféle területeken dolgozó szakemberek tapasztalataikkal, tanácsaikkal segíthetnék a vállalat munkáját, eredményességét. A testületi ülésen Széll Péter úrnak volt egy nagyon jó kérdése, ami arra vonatkozott, hogy miért vannak az üzleti tervben eleve mínusz előjellel jelölt, tehát veszteséget tervező összegek. Ilyenek például a parkolói üzletág, a távfűtőmű, a vállalkozási üzletág és a kábeltevé. A fölvetés után az igazgató úr egyedül a kábeltevé veszteségét próbálta magyarázni, és ennek megszüntetését célzó javaslatait hangoztatta. Pedig ez a több milliós tételek közül a legjelentéktelenebb, kb. 340 000 forintról van szó. A legmarkánsabb veszteségképzővel, a távfűtéssel kapcsolatban csak annyit mondott, hogy ez az időjárás függvénye.

– *Ezt Ön, aki évek óta dolgozik a hőközpontban, elfogadja?*

– Semmiképpen, a magam részéről már szeptemberben tettem javaslatokat a testület előtt a veszteség csökkentésére. Ehhez képest például a mai napig nem történt meg a gázegység beszállítása, az új gázfogyasztásmérő felszerelése is késve valósult meg, pedig ha ezt akkor – csaknem egy évvel ezelőtt – gyorsan megoldják, jelentős összeget takarítottunk volna meg. A harmadik lényeges győngye pontja a rendszernek a vezetékek szigetelése. Télen bárki láthatja, hogy a csövek nyomvonalára fölött elolvad a hó, néhol még az ibolya is kivirágzik. Az ebből származó plusz költségeket pedig a lakosság zsebe bánja. És egy tételről még nem is beszéltem, ez pedig az ügyvezetett központi irányítási költség, mintegy nyolcmillió forint értékben.

– *Mit fedeznek ebből a pénzből?*

– A központ működésének költségeit, az igazgató fizetését és prémiumát, a vállalati kocsi működtetését – tehát olyan dolgokat, amelyek nem kötődnek közvetlenül az üzletághoz. Így talán érthető, hogyan keletkezik az a bizonyos bő hárommilliós veszteség...

– *Történik kísérlet az irányítási költségek radikális csökkentésére?*

– Ezt nem tapasztaljuk, sőt, a felügyelő bizottság számára készített jelentésében az igazgató úr kijelenti, hogy a költségeket mindenképpen indokoltan tartja, az üzletág veszteségeit esetleg létszámleépítéssel kell majd csökkenteni.

– *Látok itt egy érdekes tételel veszteségként betervezve, mégpedig a vállalkozási üzletágét. Tudomásom szerint a kft-t éppen azért hozták létre, hogy rugalmasan, a piaci viszonyoknak megfelelően lehessen a városüzemeltetést megoldani. Ehhez képest nem értem, hogy ez az új üzletág hogyan lehet veszteséges.*

– Ez számonra is érthetetlen, bár tudom, hogy idetartozik a parkolási díjak szedéséből fakadó veszteség is. A piac üzemeltetése eddig hozott nyereséget, de ez várhatóan csökkenni fog, ha az igazgató eleget tesz a prémiumkürásban szereplő feladatának, miszerint meg kell akadályoznia az illegális árusítást. Így temetes helypénzt esik el a cég, ezzel együtt a város. Számonra meglepő, hogy a testületben ezen az ellentmondáson nem ütközött meg senki, és simán átkerült az ügy.

– *Ön milyen kiutat lát arra, hogy ez a vállalat gazdaságosan tudjon működni?*

– Én csak abban látom a kiutat, hogy a vezetés előbb-utóbb partnernek fogja tekinteni az itt dolgozókat, elfogadja a különféle szakemberek javaslatait. Jelenlegi igazgatónk sajnos nem hajlandó tudomásul venni eltérő véleményeket, ennek folytán sajnos kialakult egy szembenállási helyzet, pedig mi nagyon jól tudjuk, hogy egy hajóban evezünk. Sajnos azt kell mondanom, hogy ennél a cégnél Kalászi úr a negyedik igazgató, akinek a keze alatt dolgozunk, de ebből a szempontból vele lehet a legnehezebben együttműködni.

– *Amint mond, az meglepő, hiszen a képviselő-testület többször kinyilvánította, hogy az utóbbi idők legszerencsésebb személyi döntése volt Kalászi László kinevezése.*

– Ennek nemcsak én mondom ellent, ezt tükrözi a felügyelő bizottság jelentése is. Én úgy látom, hogy a testület hozott egy döntést, és nem hajlandó tudomásul venni, hogy hibázhatott, nem kívánja felülvizsgálni azt. Ezt nem tudom másképp nevezni, csak struccpolitikának.

– *Visszatérve a prémium kérdésére, hogyan tudná summázni a vállalat dolgozóinak vélekedését a dologgal kapcsolatban?*

– A környezetem rendkívül felháborítónak tartja ezt az egész prémiumkürást a vállalat jelenlegi helyzetében, különösen annak tudatában, hogy nemrégiben egyes dolgozók teljesítettek olyan feladatokat, amelyekre prémium volt kitűzve. A teljesítés után ezeket az összegeket éppen Kalászi László nem akarta kifizetni, hosszas huzavona után csak arra volt hajlandó, hogy ahogy ő mondta, aludjon egyet a dologra. Alvásának az eredménye az volt, hogy a megígért összegnek kb. 60%-át engedte kifizetni. A maradékért jelen pillanatban is pereljük a vállalatot, erre pedig az igazgatónk azt mondta, hogy a dolgozók igénye erkölctelen. Hát akkor én most megkérdem, hogy ezt a sokhelyütt konkrétumokat nélkülöző, képviselő-testület által kitűzött prémiumot, ahol 900 000 forintnyi összegről van szó, hogyan minősítsük? Használhatjuk-e mi is az erkölctelen jelzőt?

— D. —

Változások az adórendszerben

Gazdaság

Az adórendszer bevezetése — 1988 — óta folyamatosan, évről évre változott. Nem lesz ez másképp jövőre sem: a kormány már most benyújtotta a változtatásokra vonatkozó javaslatát az országgyűlésnek. A személyi jövedelemadó és a társasági adó alanyai ugyan kapnak néhány újabb kedvezményt is, azonban szigorításokban is bővelkedik a két törvényjavaslat. Az alábbiakban azokat a kedvezményeket és szigorításokat ismertetjük, amelyeket a kormány a két adónemben változtatni kíván. A módosításokkal a kabinet célja: az adóterhek mérséklése, a vállalkozások ösztönzése, a gazdasági növekedés élénkítése, s ez illegális jövedelmek adórendszerbeni „megjelenítése”.

Társasági adó

Új kedvezmények:

— A társasági adó kulcsát 40 százalékról 38 százalékra csökkentik.

— A kormány célja, hogy a gazdálkodókat munkanélküliek foglalkoztatására ösztönözze. A vállalkozás munkanélküli foglalkoztatása esetén csökkentheti adóalapját — a volt munkanélküli után fizetendő tb-járlék 70 százalékkal —, ha eközben a nála dolgozó létszáma nem csökken. A veszteségesen működő vállalkozók számára ezt a kedvezményt úgy biztosítanák, hogy ezek a cégek a foglalkoztatási alapról igényelhetnének a tb-járlék 26 százalékkal megegyező összeget.

— Lehetővé teszik az egyéni vállalkozók számára, hogy be-

jelentkezzenek a társasági törvény hatálya alá. Vagyis újra megengedett lesz az egyéni vállalkozók számára a két adónem közötti választás.

— Külföldi részvételű gazdasági társaságok adókedvezményre jogot szerezhetnek, ha még ebben az évben megkezdik beruházásaikat. Ugyanakkor felhatalmazást kap a kormány, hogy a jelentős nagyságrendű vállalatoknak az osztlék — alapítói vagyon növelésére való — visszaforgatása esetén külön kedvezményt biztosítson. (Ez a rendelkezés mind külföldi, mind belföldi cégek kiterjed.) Az osztlék-visszaforgatási kedvezmény feltétele, hogy az alapítói vagyon legalább 200 millió forint, vagy a visszaforgatott osztlék legalább 50 millió forint legyen, s az alapítói va-

gyon csökkentésére 5 éven belül ne kerüljön sor.

— A természetbeni juttatás költsége és az utána fizetett közterhek — köztük az adó — is levonható az adóalapból.

Új szigorítások

— Az elszámolható költségek körét szűkítik: reprezentációs költségként az árbevétel 0,5 százaléka, alapítványi és közérdekű hozzájárulásoknak az előző évben fizetett adó 5 százaléka számolható el. Az ezen felüli költségek csak az adózott eredményből fizethetők ki.

— Bevezetik a minimumadókat: azokra a vállalkozókra terjed ki, akinél az adóalap az árbevétel 1,5 százalékát nem éri el. Esetükben az árbevétel 1,5 százalékának 38 százaléka a fizetendő adó. Ugyanakkor szűk körben — közszolgáltató, egészségügyi, kulturális és sporttevékenység — az adómentességet továbbra is biztosítják. A kormány pedig felhatalmazást kap, hogy a minimumadó megfizetése alól mentesítést adjon elemi kár és olyan objektív okok alapján, amelyek fennállása a vállalkozás működőképességét veszélyeztetik.

— A külföldi részvételű gazdasági társaságok adókedvezményre való jogszerzése idén megszűnik.

— A dolgozóknak adott ter-

mészetbeni juttatások után a vállalkozás fizeti az szja legmagasabb kulcsa szerinti adót (44 százalék).

Személyi jövedelemadó

Új kedvezmények:

— Az adómentes sáv emelkedik — bár még az adó táblák nem készültek el — úgy, hogy 10 ezer forint körüli minimálbér után ne kelljen adózni. Újabb sávok lesznek, s az alsó adókulcs a jelenlegi 25 százalékról 20 százalékra csökken.

— A nyugdíj- és egészségbiztosításra kifizetett összeggel csökkenthető lesz az összjövedelem.

— A mezőgazdasági kistermelők esetén a jelenlegi 750 ezer forintos adómentes határ 850 ezer forintra emelkedik.

— Jövőre még nem, de 1995-től 18 százalékra mérséklék a forintmegtakarítások jelenlegi 20 százalékos kamatadóját.

— A munkanélküliek foglalkoztatását ösztönző kedvezmény az szja szerint adózó egyéni vállalkozókat is megilleti.

— A szövetségi átalakulás esetén a magánszemélynek ellenérték nélkül juttatott szövetségi üzletrész, részjegy után a vállalkozáskor történő kivonás-

kor nem kell adót fizetni, csak az árfolyamnyereség adóköteles. Ezt a rendelkezést visszamenőleg, 1992-től lehet majd alkalmazni.

— Az ENSZ szakosított intézményeinél külföldön közreműködő szakértők napidíja 1994-től adómentes.

Új szigorítások:

— A felső adókulcs a jelenlegi 40 százalékról 44 százalékra emelkedik.

— Megszűnik a havi 200 forintos alkalmazotti kedvezmény.

— A lekötött devizabetétkamatok után 10 százalék adót kell fizetni, a látra szóló devizabetét adómentességét azonban továbbra is biztosítják.

— A nyeresemények utáni jelenlegi 20 százalékos forrásadót 30 százalékra emelik.

— Az szja szerint adózó egyéni vállalkozókra is kiterjed a minimumadó-fizetési kötelezettség.

— Megszűnik a külföldről származó nyugdíj adómentessége, s az is a belföldi nyugdíjhoz hasonlóan adózik majd.

— Az összjövedelmet csökkentő tételek felső határát meghatározzák. Ez nem lehet nagyobb, mint az összjövedelem 50 százaléka.

— Szigorítják a személyi jövedelemadó-rendszerben is az

elszámolható költségek körét: alapítványi támogatásokra az szja-rendszerben is csak az előző évben megfizetett adó 5 százaléka lesz elszámolható.

Az amortizációs szabályokat a jövő évtől csak az egyéni vállalkozók és a tételes költségelszámolást választó mezőgazdasági kistermelők vehetik igénybe.

A személygépkocsi-elszámolást is szigorítják: csak az egyéni vállalkozó amortizálhatja az üzleti célra használt gépkocsiját. Az elszámolható általános személygépkocsi-költségnorma jövőre csak a magántaxisoknál marad a jelenlegi 8 forint/km, más magánszemélyeknél ez az összeg 3 forint/km-re csökken. Ugyanakkor ha bizonylatokkal igazolja a magánszemély ennél nagyobb felmerült költségeit, az elszámolható.

A magáncélú használatba adott személygépkocsi utáni adózás úgy változik, hogy évi 20 ezer km futásteljesítmény szerinti üzemanyagköltség összegével növekszik a magánszemély adóalapja, ha a munkáltató fizeti az üzemanyagot. Ugyanakkor személyautó új beszerzési ára helyett az autó átlagos piaci értékét kell az adóköteles jövedelem megállapításánál figyelembe venni.

A szabadság ára

— Nekem is seggí éró hajam volt. — nevet hosszú hajú barátomra. — Még két hónapja is. Levágattam. A munkám miatt.

Megint nevet. Vidám ember. Negyven körüli. Aranygyűrűs kezével szórakozottan dobol a CD-lejátszó körül. Megteheti. Nem kell használnia a sebvért. Vadiúj Toyota. Mikrobusz. Azt mondja, azért vett ekkora kocsit, hogy beférjenek a stopposok. Ő is sokat stoppolt, összejárta a világot. Most is utazik, és vadászik a stopposokra, jól tartja őket, elbeszélget velük. Minket is így vett fel. Negyven vagyunk, szétszóródva stoppoltunk hazafelé Szegedről. Ő az ellenkező irányba ment, miattunk fordult vissza. Cserébe egy kis beszélgetést kér, nevet a kialvatlanságunkon, a nyugtosságunkon. Ő jobban bírta a strapát ilyen korában. Csak a szabadsága volt fontos.

Azóta is így él; egy-két évig jól megszedi magát, aztán három-négy évig utazik megint. Svájci állampolgár, pénz svájci bankokban. Nem faggatjuk, mi lehet az a munka, amivel egy-két év alatt ennyit lehet keresni. Véletlenül derül ki. Hosszú hajú barátom elmagyarázza, miért olyan fontos, hogy felvegyék a főiskolára; időhúzás, nem akar katonának menni. A férfi megint nevet.

— Miért félték annyira a katonaságtól? Nem olyan szörnyű az.

Meghökkenünk. Hisz az előbb mondta, milyen fontos neki a szabadsága. Számunkra nyilvánvaló volt, hogy ő sem volt katona. Még jobban nevet.

— Katonatiszt vagyok. Hivatásos.

Most mi nevetünk. Méteres hajjal? Ne ugrasson már, nevet egy lány, az én apám is katonatiszt.

A férfi mosolyogva nyúl a kesztyűtartóhoz. — Nem hiszitek? — és elővesz egy műanyag borítású lapocskát. Körbeadja. A többiek nem értik, de lefagy arcukról a mosoly. Nekem adják. Én értem. A lapocskán a férfi fényképe, tényleg hosszú hajjal, a fején kepi, címerrel. A fénykép alatt a horvát gárda címere. „X. Y. zsoldos százados.”

A visszapillantó tükörben találkozik a tekintetünk.

— Én is a Vajdaságból jöttem. Kóboroltam. Aztán rájöttem, hogy a szabadságnak is meg van az ára. Végigcsináltam pár kiképzőtáborot. Azóta csinálom ezt. Géppé válok egy-két évre, és megkapom érte a pénzem. Így lehetek azóta is „hippi” a szabadidőmben. Azt hittem, ez ingyen van?

Lassan jutunk csak szóhoz. A szabadság ára. Mivel fizet érte?

— A józan eszemmel. Nem lehet ezt így sokáig. Egyszer csak be fogok golyózni.

Ezt is olyan könnyedén mondja, mint minden mást. Vidáman.

— Már nem sok időm van. Nemsokára fizetnem kell. És akkor befejezem.

Nem lehet azt csak úgy abahagyni, mondjuk neki, bele fog örülni.

— Hát persze. Nem vagyok én hülye. Amikor befejezést mondtam, arra is gondoltam. Végleg.

És mutatja a kezével, az ujját a halántékához teszi, mint a pisztolycsövet.

Egy év múlva hallok róla megint. Egy ismerősöm meséli, aki lent volt Boszniában. Megviselték a harcok, csak részegen mesél, zavaros a történet. Magyar rendfenntartó egységek, Magyar Titkos Katonai Alakulat, területvédelem — ilyeneket

hallok, aztán az „alesről” mesél. Kiderül róla, hogy az én emberem, a zavaros történetből azt hámozom ki, hogy most Magyarország szolgálatában áll. És kezdi elveszíteni az eszét, a fronton szolgál, örültek közt. Egyik katonája éjszakai szolgálatban „határsértőt” lő le. Az ügyeletesnek a rádión jelenti. „Jelentem, határsértőt likvidáltam, mert nem tudta a jelzést.” Ügyeletes tiszt: „Nemzetisége?” Válasz: „Jelentem: magyar.” Ügyeletes tiszt: „Honnan tudja?” Válasz: „Jelentem: saját főhadnagyom.” Ügyeletes tiszt: „Köszönjük az éberségét.”

A jelentés az „aleshez” kerül. Fáradtan legyint. Ilyen a háború. Neki már úgy sem tart sokáig. Egyre többet iszik. A revolvere állandóan a keze ügyében.

Hunor

KISKUN

Mi, az egész megyében segítünk Önnek...

Minden járműkategóriában, szak- és eü. tanfolyamban

Baja, Czifrusz út 24.....	79/324-571
Kecskemét, Bajcsy Zs. út.....	76/322-609
Kalocsa, Miskei út 5.....	64/362-602
Kiskunhalas, Bajcsy Zs. út 26.....	77/322-826
Kiskőrös, Ligeti K. tér 1.....	78/311-890
Kiskunfélegyháza, Marosvásárhelyi út 11.....	76/362-141
Kiskunmajsza, Kálvária u. 12.....	77/381-461

Negyven év a sajtószakmában

Köszöntjük "legfiatalabb" kollégánkat!

Sok szeretettel köszöntjük kedves kollégánkat, Szabó Ferencet abból az alkalomból, hogy több mint 40 éve tagja a Magyar Újságírók Országos Szövetségének.

Erről a nem mindennapi jubileumról a szövetség főtükre, Bencsik Gábor is megemlékezett, amikor emléklapot küldött munkatársunknak.

Kedves Ferenc!

Lapunk indulása óta, azaz lassan már két éve figyeljük nagy tisztelettel munkádat, amelyen egyáltalán nem látszik meg, hogy már 70 éves múltal. Bizony sokszor előfordul, hogy minket, zöldfülű ifjjoncokat is leköröztél gyorsaságoddal, rá-

menősségeddel. Ezért is szoktunk úgy emlegetni, mint az újság „legfiatalabb” munkatársát.

Komolyra fordítva a szót: közösségünk nevében köszönöm egyikezetedet, pontos, megbízható munkádat, és persze azt, hogy kitartasz mellettünk ezekben a lapunk számára nagyon nehéz időkben. Ezt annál is inkább nagyra értékelem, mert sok fiatal munkatársunk hagyta el az újságot a nehézségek miatt.

Kívánjuk neked (és magunknak), hogy még sok-sok évig dolgozz velünk ugyanolyan fiatalos lendülettel, mint eddig.

A szerkesztő

ZUCCHETTI

EREDETI OLASZ CSAPOK, CSAPTELEPEK

AZ ÖN PÉNZTÁRCÁJÁHOZ MÉRVE

CÍM: 6500 BAJA, BUDAI N. A. U. 36.

BOLT LAKÁS

érdekes dolgok - érdekes dolgok - érdekes dolgok - érdekes dolgok - érdekes dolgok - érdekes dolgok - érdekes dolgok - érdekes dolgok - érdekes dolgok - érdekes dolgok

Sztárok

A 61 éves szívtipró, Omar Sharif mit sem változott. Először bejelentette, hogy '93-ban megtartja jegyességével, Annával az esküvőjét. Csakhogy közbejött Alba Parletti! A hölgy elhagyta férjét és 12 éves fiát Omar kedvéért, akiért így lelkesedik: „Omar férfias és érett!”

Edward herceg igazi gallér volt, mikor ezt a hölgyet a színházba vezette. Niki Reardon úgy tűnt, mintha alufóliába lenne csomagolva. Edward a kínos helyzetet bravúrosan oldotta meg. Egyébként továbbra sem jár senkivel.

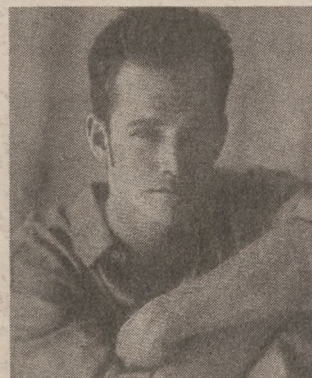
Oli út a Szelidi tónál

Minden szomszédomnak és a „Szomszédok”-at szerető nézőknek küldöm ezt a képet

Ritka dolog, hogy valakiről életében utat nevezzenek el, de Bajor Imre esetében mégis megtörtént. Szelidi tavi szomszédai — akik nagyon szeretik „Olit” — lepték meg a művészt a képen látható táblával nyaralója utcasarkán. Ha minden igaz, és az önkormányzat is jóváhagyja, még a térképen is rajta lesz. Oli úr egy rögtönzött „Csóközön” produkcióval hálaálta meg nyaralója kertjében ezt a gesztust az összesereglett igazi Szomszédoknak.

Most már tény: nemcsak a tévésorozatban imádják őt a nézők, de valódi szomszédai is rajonganak érte.

Paul McCartney ámult, a rajongók ujjongtak. Hirtelen ki termett ott Paul showjának közepén Los Angelesben? Nem más, mint a 20 éve nem látott jóbarát, Ringo Star! Az ex-Beatlesek öröme a viszontlátáson óriási volt, a hangulat emelkedett és a pillanat feledhetetlen.

Luke Perry nem akart hinni a szemének. Mikor nemrég egy pizzát küldetett magának az üzletből, a csomagban izgató női fehérneműt, egy szerelmes levelet és az eladónó telefonszámát találta a pizza mellett.

Szupersztár, aki kiszállt a buliból

Senki sem ismerte fel a fiatal nőt, aki szombat este tíz körül leszegett fejjel sétálgatott a hollywoodi Melrose Avenue-n, és a bezárt üzletek kirakatait nézegette. Sajnálatra méltóan nézett ki. Sovány volt, mosdatlan és olyan rongyok lógtak rajta, mint a hajléktalan koldusokon. Nagy, sötét szemei kétségbeesésről és magányról tanúsítottak, olyan emberről, akinek sürgősen segítségre van szüksége. És szeretetre.

Egy idősebb ember éppen akkor húzta le régiségboltjának redőnyét, és meglátva a szerencsétlent, egy pár dollárt nyomott a kezébe: — Vegyél magadnak valami ennivalót — mondta. — És vigyázz magadra. — A fiatal nő hevesen megrázta a fejét, vissza akarta adni a pénzt. De az öreg intett egyet és otthagya. Bizonyára a mai napig nem tudja, hogy egy híres multimilliomos nőnek adott pénzt részvéttől: Julia Robertsnek, a „Pretty Woman”-nek.

A jelenetnek azonban szemtanúja volt az utca túlsó oldalán: egy újságíró követte a színésznőt, és nem lepődött meg azon, amit látott. Júlia aggódó barátai akkor már hónapok óta jelezték, hogy Amerika üdvöskéje súlyos lelki válságba került.

Tegnap még Hollywood egyik legjobban fizetett filmszínésznője, a világ egyik legnépszerűbb mozisztárja. Mára különutas lett Julia Roberts. A szupersztár elrejtőzik, nem játszik tovább. Mindössze 25 éves — és máris kiégett, és szörnyen magányos.

Mindössze három éve annak, hogy a „Micsoda nő” (Pretty Woman) című filmvígjáték szép, kedves, vidám és ellenállhatatlan prostituáltjaként nemcsak a jég hideg és tulajdonképpen szívtelen üzletember (Richard Gere) szívét hódította meg, hanem a mozi-rajongókat is Alaszkától Zimbabwéig. Még a komoly amerikai hírmagazin, a Time is ezt írta: „Ha nem volna az AIDS-veszély, Julia Roberts kétségkívül újra fellendítette volna a callgirl-ipart.”

Julia már a „Mystic Pizzá”-ban és az Oscar-jelölést hozó „Acélmagnóliá”-ban is bizonyította tehetségét, de a „Micsoda nő” volt az a film, amely rakétaként emelte a magasba. Egy csapásra nemzetközi hírvé sztár lett, aki már nem kaphatott kevesebbet 7 millió dollárnál filmenként.

Julia ragyogott. És barátja, Kiefer Sutherland is ragyogott az oldalán. „Hollywood álompárja”-ként beszéltek róluk. De aztán jött a stressz. A stúdiók és a producerek versengtek a felkapott fiatal színésznőért. A rajongók és a szenzációéhes sajtó pedig vadászott rá.

Amikor Julia azt olvasta egy bulvárlapban, hogy Kiefernek titokban viszonya van egy Amanda Rice nevű go-go-táncosnővel, és hogy Kiefer azt mondta Juliáról, hogy „jég hideg mozihercegnő” — a színésznő majdnem idegösszeomlást kapott. 72 órával „az év esküvője” előtt, melyet hónapok óta terveztek Kieferrel, a menyasszony elmenekült. Donald Sutherland fiától Írországba ment új szerelmével, Jason Patrickkel. Ettől a naptól fogva Julia állandó menekülésben van. A „Pretty Woman” 20 hónapja nem lépett a kamera elé, jóllehet jobbnál jobb szerepeket ajánlottak fel neki. Túl gyorsan szakadt rá a dicsőség. És 25 éves korára túlságosan is elfáradt. Soványnak, idegesnek néz ki. Szakadt ruháival mintha megvetését fejeznék ki Hollywood ragyogása iránt.

Kétségbeesetten keresi a szeretetet és a védeltséget. Jason Patrick után rövid, viharos románcba veti bele magát Daniel Day-Lewis-szal, aztán titokban megint Kiefer Sutherlanddel találkozgat. Egy kis boldogsággal odaadná szívesen minden dicsőségét.

Julia a „Micsoda nő”-ben

Mottó: „A rock örök és elpusztíthatatlan”

Rock-sarok

Rockhírek

A METALLICA befejezte világ körüli turnéját, ami majd két évig tartott. A fiúk elfáradtak, egy évig látni sem akarnak semmiféle koncertszerződést. Stúdiólemezt csak 1994 vége fele várható, de ne csüggedjen egy rajongó sem, hiszen lesz majd koncertlemez és videó hamarosan.

***

A Metallica előzenekaraként beharangozott ALICE IN CHAINS úgy látszik kifulladt. Az énekes LAYNE STALEY-ről köztudott, hogy nagy hódolója a kemény drogoknak. Ezt látszik igazolni az, hogy minden koncertjüket lemondják, és nagy erőfeszítésükbe került az új SCHWARZENEGGER-filmhez írni két számot. Az igen ígéretesnek induló zenekar hamar megakadt, csak reménykedni tudunk, hogy ki-keverednek a gödörből.

***

Nagy dilemmában van az IRON MAIDEN, hogy ki legyen az új énekesük.

Két név jött ideig szóba komolyabban a brit születésű BLAZE BAYLEY és a YENKI JOEY BELLADONNA. A főnöknek, Steve Harris-nek nehéz dolga van, hiszen korábban kijelentette, hogy csak brit énekes lehet a csapatnak. A döntés nagy felelősséggel jár. Nem kis dolog BRUCE DICKINSON helyett találni másik frontembert, akit elfogad a sokmillió rajongótábor.

***

Szeptemberben várható az új NIRVANA-album, ami nagy meglepetést fog kiváltani a rajongókból. Egyes hírek szerint a csapat visszatér az eredeti punkos hangzáshoz. Az album várható címe: I HATE MYSELF AND I WANT TO DIE (Utálom magamat és meg akarok halni).

***

Hamarosan nem mindennapi válogatás lát napvilágot. A már említett SCHWARZENEGGER-film a „LAST ACTION HERO” zeneanyaga fantasztikus előadókval, úgy mint AC/DC, ALICE IN CHAINS, MEGADETH, TESLA... stb.

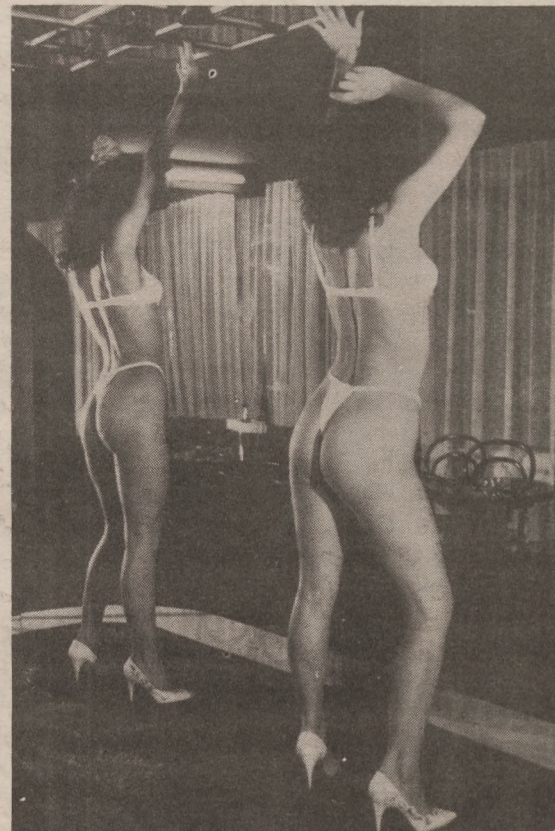
***

Megjelent a várva várt OZZY OSBURNE dupla koncertalbum. Hamarosan bővebben is beszámolunk róla.

— ENBÉ —

Éva a paradicsomban

Fortuna kegyelméből a XX. század Évái
Kiskunhalason az 53-as főút mellett,
a Széchenyi út 82. szám alatti

PARADISÓLOKÁLBAN

...járják ördögös táncukat

Mivel nem tilos az erotika, a szép lányok topless mutatkoznak, és úgy, ahogy a természet megadta a sztriptíz végén.

Pezsdül a vér, ha kezdődik az EROTIKUS LIVE-SHOW
Kívánságra partnerkövetítés!
Telefon: 77/322-059

Ebből a paradicsomból nincs kiűzetés!
Legalábbis 14-04 óráig

ÉSŐEN
EGYEDI DVARÁRI

ÚJ

Szin
fazon
Siker

Ez az EROTIKUS EROTOMÁGIÁ furdőruha modelljeivel érhető el
Baján, a Városkapuban!

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Vasárnap
TV1 6.05 Falutvé 8.25 Határtól határig A körzeti televíziók műsora 6.35 Reggeli Méréleg 6.45 Híradó 7.00 Napkelte 9.00 Napközi 11.30 Játék 12.00 Déli harangszó 12.12 A Financial Times heti üzleti híradója 16.00 Híradó 16.10 Hatalom és szenvedély ausztrál tévéfilmsorozat 16.45 Kölyökidő Kamaszkodó kamaszadó 17.05 Oscar Junior 17.25 Képzés 17.30 Bűvés hatos Játék kockákkal és filmekkel 17.45 Pénzváltás Hírek, tények, információk 17.55 Kalandár, 1993 Ismeretterjesztő magazinműsor 18.35 Szerencsekerek 19.07 Jól éjszakai kíván a Disney! 19.16 „Egédjétek hozzám!” A hitről gyerekeknek 19.30 Híradó 20.00 Telesport 20.10 24 óra 20.35 Marie Grubbe koprodukciós tévéfilmsorozat 22.05 Közvetítés a Margitszigeti Szabadtéri Színpadról 23.05 Videóvilág 23.45 Híradó 23.50 BBC-híradó TV2 17.00 Műsorismertetés 17.05 Természeti képek Francia ismeretterjesztő filmsorozat Noé bárkjára Angol rajzfilmsorozat 17.50 Elektor kalandor Számítógépes videojáték 18.00 Délutáni egyenleg Napi képes híresszefoglaló 18.10 Körzeti híradók 18.30 Telesport 19.00 Frici, a vállalkozó szellem! Mai mese 30 részben 19.30 Kojak amerikai bűnügyi tévéfilmsorozat 20.25 Jelték 21.35 Kép-szín-tér 21.00 Korlejt Magyarország jelenidejében Bence: Magyarországról jövő - kamerával 22.00 Esti egyenleg Napi képes híresszefoglaló 22.20 Időjárás 22.25 „Lajos nővér” riportdokumentumfilm	TV1 6.05 Falutvé 6.25 Határtól határig 6.35 Reggeli Méréleg Gazdasági híradó 6.45 Híradó 7.00 Napkelte 9.00 Napközi 10.00 Friderikusz-show 11.30 Játék 12.00 Déli harangszó 16.00 Híradó 16.10 Hatalom és szenvedély ausztrál tévéfilmsorozat 16.40 Képzés 16.45 Csodálatos a világ Amerikai ismeretterjesztő filmsorozat 17.10 Cimbória Pénzváltás 17.25 Művészetek, információk 17.35 A fekete város tévéfilmsorozat (ism.) 18.40 Álljunk meg egy szóra! 18.50 „Veletek vagyok mindennap...” 19.07 Mesék Mátyás királyról magyar rajzfilmsorozat 19.30 Híradó 20.00 Telesport 20.10 A zöld szemű lovak kalandfilm-sorozat 21.05 Világstíriák az Operában Nemzetközi balettgála a gyerekekért 21.50 Nippon - Japán 1945-től 22.50 Intermezzo tévéjáték 24.00 Híradó 0.05 BBC-híradó TV2 16.40 Műsorismertetés 16.45 A nap lovagjai (ism.) Beszélgetés a századforduló iródmárjól 17.18 Kérdézt Falelek 17.39 PII és Herkules francia rajzfilmsorozat 17.50 Elektor kalandor Számítógépes videojáték 18.00 Délutáni egyenleg Napi képes híresszefoglaló 18.10 Körzeti híradók 18.35 A. boldog család NSZK tévéfilmsorozat 19.30 Zöldpont Szabadidősportok magazinja 20.00 „Egyszer én is harangoztam” Születésnapi beszélgetés Bálint Tiborral 20.50 Sálmi Európában Kecskeméti Animációs Filmstúdió 21.25 Kapcsolatok Európa jövője 22.00 Esti egyenleg Napi képes híresszefoglaló 22.25 24 óra 22.50 A léfi, aki tetszik nekünk	TV1 6.05 Falutvé 6.25 Határtól határig 6.35 Reggeli Méréleg 6.45 Híradó 7.00 Napkelte 9.00 Napközi 9.30 Csodálatos a világ (ism.) Amerikai ismeretterjesztő filmsorozat 10.30 A nagykövet férje (ism.) Francia kalandfilmsorozat 11.30 Játék 12.00 Déli harangszó 16.00 Híradó 16.10 Hatalom és szenvedély ausztrál tévéfilmsorozat 16.40 Képzés 16.45 Újdonságok 17.15 Pénzváltás Hírek, tények, információk 17.25 Művészetek, információk Szendély nélkül a szenvedélyekről 18.08 Miami Vice amerikai krimisorozat 19.00 „Maradjatok meg szeretetemben...” 19.07 Jól éjszakai kíván a Disney! 19.30 Híradó 20.00 Telesport 20.10 Szemlőt szemben Makovecz Imrével 21.00 Matilda olasz tévéfilm 22.30 24 óra 22.55 Sztrá(c)k: U2 együttes 23.30 Híradó 23.35 BBC-híradó TV2 16.15 Műsorismertetés 16.18 Denver, az utolsó dinoszaurusz (ism.) 16.40 Ót-öt-öt Telefonos játék 17.00 Észbontó Ismeretterjesztő magazinműsor gyerekeknek 17.20 Fekete Villám kalandjai kanadai-francia filmsorozat 17.50 Elektor kalandor Telefonos videojáték 18.00 Délutáni egyenleg Napi képes híresszefoglaló 18.10 Körzeti híradók 18.30 Képzés 19.05 Alain Delon-sorozat Az ördög és a tizparancsolat - francia film 21.05 Hello világ! 21.45 Hagymányörzök 22.00 Esti egyenleg Napi képes híresszefoglaló 22.25 Nemzetközi stadion-crossverseny Közvetítés Balatonszemesről, felvételről	TV1 6.05 Falutvé 6.25 Határtól határig 6.35 Reggeli Méréleg 6.45 Híradó 7.00 Napkelte Reggeli információs magazin 9.00 Napközi 9.30 Sorstársak Rehabilitációs magazin 9.45 Segítség 10.30 Arany új-zélandi kalandfilmsorozat 11.30 Játék 12.00 Déli harangszó 12.12 Szomszédok (ism.) Teleregény 16.00 Híradó 16.10 Hatalom és szenvedély ausztrál tévéfilmsorozat 16.40 Képzés 16.50 Pénzváltás Hírek, tények, információk 17.00 Égyüvők Nyugdíjasok műsora 17.30 Téka 17.40 Abak Közéleti szolgáltató műsor 19.00 Műmín Japán rajzfilmsorozat 19.30 Híradó 20.00 Telesport 20.13 Dallas (ism.) Amerikai tévéfilmsorozat Szeressük testvéreinket 21.05 Panoráma 22.10 A király ágyasa francia-olasz-angol film 23.40 Fényképezte Novák Emil Portréfilm 0.25 Híradó 0.30 BBC-híradó TV2 16.05 Műsorismertetés 16.10 Kirakat Bence: Török magaddal! Török idjárásjelentés 16.50 Összeállítás Kormánybizalmi dokumentumfilm 17.45 Nelli, az elefánt angol rajzfilmsorozat 17.50 Elektor kalandor Telefonos videojáték 18.00 Délutáni egyenleg Napi képes híresszefoglaló 18.10 Körzeti híradók 18.25 Játék határok nélkül Előzetes 18.35 Pénzváltás angol tévéfilmsorozat 19.30 Ki mit tud? 1993 Képzés 20.00 Esti egyenleg Napi képes híresszefoglaló 22.25 Körzeti magazin 23.15 Törvénytől sújtva amerikai film	TV1 6.05 Falutvé - profittal 6.25 Határtól határig 6.35 Reggeli Méréleg 6.45 Híradó 7.00 Napkelte 9.00 Napközi 9.50 Lotteorsolás 10.30 Dallas amerikai filmsorozat 11.30 Játék 12.00 Déli harangszó 12.12 Szomszédok (ism.) Teleregény 16.00 Híradó 16.10 Hatalom és szenvedély ausztrál tévéfilmsorozat 16.40 Képzés 16.50 Pénzváltás Hírek, tények, információk 17.00 Égyüvők Nyugdíjasok műsora 17.30 Téka 17.40 Abak Közéleti szolgáltató műsor 19.00 Műmín Japán rajzfilmsorozat 19.30 Híradó 20.00 Telesport 20.13 Dallas (ism.) Amerikai tévéfilmsorozat Szeressük testvéreinket 21.05 Panoráma 22.10 A király ágyasa francia-olasz-angol film 23.40 Fényképezte Novák Emil Portréfilm 0.25 Híradó 0.30 BBC-híradó TV2 15.30 Alpok-Duna-Adria Öt ország tartományi és körzeti stúdióinak műsora 16.00 Cigánykerék (ism.) 16.30 Titokzatos aranyvárosok belga-francia-japán rajzfilmsorozat 16.58 Időjárás 17.00 Éghőzőtök amerikai dok. film 18.00 Délutáni egyenleg Napi képes híresszefoglaló 18.10 Körzeti híradók 18.30 Dieter Plage, a természetfilm-operatőr angol természetfilm 19.30 Ideális család Családi vetélkedő 20.35 Nosztalgia bár 20.55 Stan és Pan amerikai rajzfilmsorozat 21.05 Uj a nap alatt 22.00 Esti egyenleg Napi képes híresszefoglaló 22.25 24 óra 22.50 Nézz meg az ember! 22.55 Oly távol, s oly közel angol film	TV1 6.25 Falutvé 6.45 Híradó 7.00 Napkelte 8.15 Jó reggelt adj, Istenem! Református ifjúsági műsor 8.25 Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer... Amerika 8.55 Cimbória 9.05 A csatona partján angol filmsorozat 9.30 Útravaló (ism.) 10.00 ÁSZ 11.00 Szezam utca Am. feliratos gyermekműsor-sorozat 12.00 Déli harangszó 12.02 Képzés 12.05 Tévémagiszter 13.35 Panoráma (ism.) 14.35 Blues Fesztivál 15.05 Novo Moda 15.45 A világ legerősebb embere amerikai film 17.24 Zenés üdvözlőlap Triesztből 17.40 Hőmérő Poltikai show-műsor 18.40 Szerencsekerek Vetélkedő 19.12 Jól éjszakai kíván a Disney! 19.30 Híradó 20.00 Telesport 20.05 Rendezte: Hamza D. Ákos 21.11 Zenélő filmkockák Végre péntek van! amerikai film 22.45 Holdfény a csatona felett francia-olasz film 0.45 Híradó TV2 8.05 Gazdaképző (ism.) 8.35 Frici, a vállalkozó szellem 9.00 Nemzetiségi műsorok 12.00 Sorstársak 12.15 Família Kft. (ism.) 12.45 Nagylátóság 13.30 Alfonso Bonzo angol filmsorozat 13.55 Anna - kanadai filmsorozat 15.45 A Kecskeméti Animációs Filmstúdió műsoraiból 16.05 Gazdát keresünk 16.20 Calyp-show 16.45 Szolgáltatók - Vásárlóvédelmi szolgáltató műsor 17.05 Autó-motor sport 17.30 Hupikék törpikék - belga rajzfilmsorozat 18.01 Knight Rider - tévéfilmsorozat 19.00 W. A. Mozart: A-dúr hegedűverseny 19.35 Lélegzeteláfalló - film 20.35 Az eltűnt idő nyomában 21.35 Telesport 22.00 Esti egyenleg 22.25 Tipplista 22.40 Egy éj Velencében német zenés film	TV1 6.45 Falutvé magazin 7.30 Hagyd aludni a mamát és a papát! 7.55 „Igy szól az Úr!” A Biblia üzenete 8.05 Hol-mi? Ifjúsági szolgáltató magazin 8.30 Vasárnapi turmix 11.00 Piramis Amerikai ismeretterjesztő film 12.00 Déli harangszó 12.02 Az allergia Dokumentumfilm 12.55 Nótázik a mozi Híres primások, híres előadók 13.25 Összefoglaló a magyar rallycross bajnokság futamáról 13.40 Képzés 13.50 Forma-1 Német Nagydíj 16.00 Kép-Szín-Tér 16.20 Örömhír Az evangélikus egyház műsora 16.45 Walt Disney bemutatja 1.) Balu kapitány kalandjai 2.) Szülők beszélgetett csapdában 3.) Gumimacik 18.30 Szerencsekerek Vetélkedő 19.00 A Hét 20.00 Híradó 20.30 Telesport 20.30 Őszi szonáta - NSZK film 22.05 Vízöntő New Age Magazin 22.50 XX. századi portrék TV2 7.00 Napra-forgó 8.05 Júl-suli 8.35 Értésítő 9.05 Tűzhányó! 9.30 Gyapóvár 9.55 Elektor kalandor 10.00 Alfréd, a kacsa - rajzfilm 10.25 Lumen 2000 10.55 Gazdaképző 11.25 SORok 12.05 Anna - tévéfilmsorozat (ism.) 14.00 A múlt tanúi 14.15 -és még egymillió lépés 15.00 Az aztékok kincse - francia-NSZK-jugoszláv film 16.35 Összefoglaló a nemzetközi kertes fogathajtó versenyről, Szántópusztáról 17.00 K + P 17.35 Delta 18.00 Körzeti tévéstúdiók műsora 18.30 „Költő, felejt!” 18.40 Hagymányörzök 18.47 Vízitők csodapók - rajzfilm 19.00 Família Kft. 19.40 Játék határok nélkül 21.20 Geopolis 22.05 Telesport

1 literes műanyag tárolóedény (többféle színben), csavaros tetővel, 40 Ft/db egységáron eladó. Nagyobb mennyiség rendelése esetén házhoz szállítással. Vaskút, Kossuth L. u. 46/b. — Telefon: 79/372-491

Dacia és Riga alkatrészek eladók. Érd.: napközben Baja, Csónak u. 16. III. 11. Flösser.

Mindenféle megbízást elvállalok, forduljon hozzám bizalommal! Közületek jelentkezősét is várom, az ingatlantól a nyugati kocsigig. Megszervezés, lebonyolítás korrekt módon. Pusztai Béla ügynök, Baja, Ady E. u. 34.

Collie-kölykök (skót juhász) eladók igényeseknek! Többszörösen kitűnő, díjnyertes szülők. Cím: Bohner Jánosné, Baja, Széna u. 12.

Elcserélném vagy eladnám udvari két szoba összkomfortos lakásomat egy nagy, másfél szobásra. Minden megoldás érdekel. Ajánlatokat levélben: Friedrich Tere, Baja, Kádár u. 9.

Eladó Bátoronostoron, Petőfi u. 32. sz. ház, 650 n-öt kerttel, melléképülettel. Érd.: Bátoronostor, Petőfi u. 58.

Tripla játékhoz három társat keresek. Ingyenes játékszelvényt-küldők választásért. Farkas Zoltán, 6500 Baja, Kölcsey F. u. 112.

Eladó Baján a Szegedi úti gázfogyasztó állomás-felé hobbikert szőlővel és szántóterülettel, raj-

ta kis épülettel, gyümölcsfákkal, és egy alig használt rotációs kapa, RK-41.

Eladó Bácsbokodon, Dózsa Gy. 20. alatt összkomfortos családi ház vagy bajai 2 szobás lakótelepi lakásra cserélném.

'83-as kiadású, jó állapotban lévő Citroën BX 1H RE eladó! Érd.: Lánycsók, József A. u. 5.

Új ház eladó Nagybaracsán, 3 szoba hallos, központi fűtéses. Padlásszoba részben kialakítva. Érd.: Nagybaracska, Petőfi út 63. 17 óra után.

Szegedi úton hobbikert eladó! Érd.: Rochis István, Baja, Mártonszállási út 110.

Nagy értékkel, gyűjteménnyel rendelkezőknek és vállalkozóknak megvételre ajánlok tűz és betörés ellen megbízható, nagyméretű páncélszekrényt 25 000 Ft-ért. Baja, Néprfront u. 10.

235 darab, 2 kiló vegyes ezüst-pérez, egyben 26 ezer forint, eladó. Címét „Dolina” jellegére a kiadóba kérem.

Opel Ascona 2,0 diesel „B”-hez gyári gyűrűgarnitúra eladó. Baja, Szalvai u. 31.

Szegeden a Cserepes soron pecsenyesütő búfé eladó. Érd.: 3-6-ig, Szeged, Lant u. 20/B. Lázár Pál.

Sükkösdön eladó három db, 100 kg körüli hízósértés. Érd.: Ézsias István, Sükkösd, Dózsa Gy. 294.

Ingyen hirdethet

Ha ezt a szelvényt postai borítékban beküldi szerkesztőségünkbe és mellékelí a követhetetésének szövegét (20 szóig), a kézbesítést apró számunkban azt ingyen és bérmentve megjelemtetjük.

Kérjük, a mellékelt szöveg mellé olvashatóan írja ki nevét és lakcímét. Éljen a lehetőséggel, hiszen az újság árának ellenében egy olyan hirdetés lehetőséghez juthat, amely másutt több száz forintba kerül.

Cím: 6500 Baja, Dózsa Gy. út 35.

Kérjük a borítékra írják rá: APRÓ

FÜGGETLEN DÉLVIDÉK

Nagybaracsán Szabadkai u. 21. sz. alatt 2 szobás, kertesi családi ház melléképületekkel eladó. Érd.: Baja, Pásztor 54., egész nap.

Vermóna dobegp digitális kijelzővel, lábkapcsolóval eladó. Gítárhoz effektpedál csere is érdekel. Kormos Ferenc, Baja, Reztét u. 3. Munkahelyi tel.: 79/325-943.

Megvételre keresek vidéken elfogadható áron, kb. 550 000 Ft-ig kis családi házat. Ajánlatokat kérem: Baja, Szegedi út 37-be.

Kisebb családi házat keresek megvételre Baján, kb. 1,2-1,5 millió Ft között. Ajánlatokat kérek: Baja, Duna u. 9. II/7., az esti órákban. Mikosevics Jánosné.

Ugyanitt jó állapotban lévő kardkéses szabásgép sürgősen eladó. Cím: Baja, Duna u. 9. II/7., az esti órákban.

Elektromos gépkölesönzés. Szőnyeg-, kárpittisztító, parkettacsiszoló, szalagsziszoló,

sarokcsiszoló, ütvefűrök 6-32 átmérőig, fűnyíró, sövénynyíró, húsdaráló stb. Nyitva: 7-17-ig. Baja, Mártonszállási út 83. Tel.: 79/322-795.

Desztillált víz (nem ioncserélt) díjtalan házhoz szállítással megrendelhető. Utcáz András deszt. víz készítő iparos, 6500 Baja, III. ker. 44/F. PL: 812 Gólyasor.

Eladó fa csónaktest, nutolt lemezelt, 5 m-es, 4 személyes, zárt orrúval. Ugyanitt 1200-as Lada combi bontásra eladó. Érd.: du. 15 óra után, tel.: 356-299.

Külön bejáratú házrészlet vennék Baján, 550 000 Ft-ig. Fürdőszoba legyen. Cím: Szegedi út 37., 4-es l.

Elcserélném Kecskeméti városközponti, 2,5 szobás, hitelmentes lakásomat bajai hasonlóra vagy kis házra. Esetleg Baja környéki falusi ház is érdekel. Érd.: tel.: 76/325-028, cím: Kecskemét, Damjanich 3. III/7, Balogné Bartha Margit.

Duna TV

Hétfő

16.00 Hírek, műsorismertetés
 16.05 Évforduló
 16.10 80 nap alatt a Föld körül Willy Foggal (ism.)
 16.35 Bodo - német ifj. sci-fi (ism.)
 18.10 Közszeg
 18.30 Mesesarok
 18.45 Hírek
 19.00 Az ígért földje - lengyel film
 20.00 Benn a szobában
 21.00 A polip olasz bűnügyi tévéfilmsorozat (ism.)
 22.00 Évforduló
 22.05 Híresszefoglaló

Kedd

16.00 Hírek, műsorismertetés
 16.05 Évforduló
 16.10 Fekete Villám kalandjai kanadai-francia tévéfilmsorozat (ism.)
 16.35 Belmondo - a javíthatatlan francia filmvígjáték (ism.)
 18.20 Maja, a méhecske
 18.45 Hírek
 19.00 Kedves hazug - tővéjáték
 20.25 Országjáró sul-buli
 21.05 Magyarok a prérin - magyar film
 22.25 Dunasport
 22.40 Évforduló
 22.45 Híresszefoglaló

Szerda

16.00 Hírek, műsorismertetés
 16.05 Évforduló
 16.10 Vámmentes házasság magyar-finn film (ism.)
 17.50 Életünket és vértünket a győzelemért, avagy a sport története
 18.20 Mesesarok
 18.45 Hírek
 19.00 Kórház a város szélén cseh-szlovák tévéfilmsorozat
 20.00 Sziget a szárazföldön - magyar film
 21.05 Gazdakör
 21.30 E hely pótnak való
 22.00 Évforduló
 22.05 Híresszefoglaló

Csütörtök

16.00 Hírek, műsorismertetés
 16.05 Évforduló
 16.10 Magyarok a prérin - magyar film (ism.)
 17.30 Rob Roy - ausztrál animációs film

Péntek

16.00 Hírek, műsorismertetés
 16.05 Évforduló
 16.10 Kapásjelző
 16.20 Maja, a méhecske (ism.)
 16.45 Kedves hazug - magyar film
 18.10 Postabontás (ism.)
 18.20 Csacsca és Dodó showja
 18.35 Mesesarok
 18.45 Hírek
 19.00 Közép-európai magazin
 20.00 Talpuk alatt fűtől a szél magyar film
 21.30 Nyáresti hangversenyek
 22.05 Évforduló
 22.10 Híresszefoglaló

Szombat

14.00 Délutáni magazin
 16.00 Hírek, műsorismertetés
 16.05 Évforduló
 16.10 Kánon
 16.40 Nils Holgersson csodálatos utazása a vadludakkal (ism.)
 17.05 Kapcsok
 17.45 Mohács és vidéke
 17.20 Mesesarok
 18.45 Hírek
 19.00 A profi - francia krimi
 21.00 Csacsca és Dodó showja
 21.50 A polip - olasz bűnügyi tévéfilm.
 22.00 Dunasport
 22.15 Évforduló
 22.20 Híresszefoglaló

Vasárnap

14.00 Délutáni magazin
 16.00 Hírek, műsorismertetés
 16.05 Évforduló
 16.10 „Isten mértéken felül adott nekem...”
 16.40 Erdélyi Orgonák
 17.10 Magyar évszázadok
 17.35 Sztáryúzó
 18.00 Fekete Villám kalandjai kanadai-francia tévéfilmsorozat
 18.30 Mesesarok
 18.45 Hírek
 19.00 Apám néhány boldog éve - film
 20.50 Budapest hangversenyteremből
 21.20 Láthatatlan Ciffra György zongoraművésznél
 22.00 Évforduló

A polgármester és a képviselő párbaja

Bajai dolgok

Avagy monologizálás három tételben egy bajai párbaj kapcsán

I. Ha ismereteinket röviden felidézünk a párbajozás titkairól, tudjuk, hogy réges-régen előfordultak páros viadalkok, bajvívások. Már a középkor előtti ókor időszakában is megtörténtek ilyen esetek. Nemcsak háborúk alkalmával egymásnak rontó ellenfelek közötti párviadal formájában, hanem vezéralakok halálra elszánt, bátor és vitéz hősei között is. Sokszor éppen azért, hogy a harcban való öldöklést elhárítsák, megelőzzék.

A párbaj valódi értelmében a középkori igazságszolgáltatásban a megsértett becsületének helyreállítására szolgált. A korai középkorban – a bíró előtti párbajt – a bizonyítás elérésére használták fel. A történelemnek ezen időszaka még a férfi és nő közötti párbajt is ismerte.

Acárcsak a babonás próbákban alapuló középkori istenítélet – mint például a tetemrehívás –, a párbajozás később a lovagi becsület érvényre juttatását segítette, valóságos becsületvédelmi intézménnyé vált.

Hazánkban még századunk elején is voltak párbajok. Ellenük a mindenkori jogalkotások alig-alig tettek hathatós intézkedéseket. Hi-

ába tiltották a 17. század óta törvények maradványainak gyakorlását, a végrehajtó hatalmak – a magyar büntetőjog is vétségnek minősítette – lanyhán kezelték az ilyen cselekményeket, az ellene hozott törvényeket szinte holt betűknek tekintették.

A két személy közötti fegyveres viadalt az egyik fél kihívására előre meghatározott formalitások alapján – a párbajkönyvben leírt szabályok szerint – vívták, hogy elégtételt vegyenek valódi, vagy képzelt sérelmeik ügyében. A két párbajozó fél közül az egyik a provokáló, aki a másikat párbajra kihívta. Akit erre szólítottak, az volt a provokált. A párbajkönyv szabályainak betartására a megsértés tudomásulvételétől kezdve a párbaj végeztéig a párbajsegédek közvetítettek a párbajozók között. Feladatuk volt például a fegyverek kiválasztása – általában a kihívott határozta meg a párbaj fegyveremét, amelyet leginkább karddal, vagy pisztollyal vívtak –, a hely, idő megválasztása, a küzdőtér kijelölése stb., és az, hogy a szabályok szerint folyjon le. Közreműködhettek esetleg még tanúk – hogy a segédek közötti felmerült vitás kérdésekben határozzanak – és orvos, aki elsősegélyt adhatott a

rászorulóknak. Szokássá vált a párbaj lefolyásáról jegyzőkönyvet felvenni, amelyet a segédek írtak alá. A haragvó emberek közötti tiltott és titkolt dolog tudottá vált azzal, hogy újságokban közölték.

II. Ráakadtam egy éppen 70 évvel ezelőtti – 1923. július 14-én – megjelent helyi újsághírré:

„PÁRBAJT VÍVOTT A POLGÁRMESTER DR. KISS GYÖRGGYEL. Tegnap reggel a méntelepi laktanya egyik vívótermében Vojnics Ferenc dr. polgármester és Kiss György dr. kardpárbajt vívtak. A párbaj a polgármester könnyebb sérülésével végződött. A párbajt Jiqemont ezredes vezette, a polgármester segédei Weiss Nándor h. polgármester és Puskás Dezső főjegyző voltak. Kiss György segédei pedig Lemberger Ármán dr. és Boross József dr. A felek nem békültek ki. Értésüleink szerint a felek ellen párbajvétség miatt a rendőrség az eljárást megindította.”

Szinte biztos, hogy közfelfűntést keltő esemény volt ez az egykori párbaj, amelyben két igen tekintélyes városi férfi próbált sérelme ügyében elégtételt venni. Kik is voltak az ebben a nem mindennapi helyi eseményben közreműködő személyek?

Városunk nagy tekintélynek örvendő egykori polgármestere 1915. október 9-től kezdve dr. Borbíró

(Vojnics) Ferenc volt, aki az interregnum ideje alatt (1918. október 30-tól 1921. augusztus 19-ig tartott) megtagadta az eskütételt a szerb megszállóknak, ezért internálták. Működési ideje alatt Baja látványos fejlődésnek indult. Egyik lányát Szent-Györgyi Albert, Nobel-díjas professzor vette nőül.

A másik személyiség a debreceni születésű dr. hegymegi Kiss György volt, aki a híres bajai Drescher családba nősült. A szerbek kivonulása után a csonka vármegye kormánybiztosa, a város főispánja lett, majd 3,076-os szótöbbséggel Baja megválasztott nemzetgyűlési képviselője.

A párbajt követő három nap múlva a helyi lap helyreigazítást tett, hogy a kardpárbajt nem katonai személy vezette.

A polgármester egyik párbajsegéde régi városi tisztviselőből lett polgármester-helyettes, a másik dr. Puskás Jenő városi tanácsnok, városi főjegyző volt. Dr. Kiss György egyik segéde az a hírneves dr. Lemberger Ármán jogi doktor volt, aki Arany János Toldiját németre fordította, a másik meg dr. Boross József ügyvéd.

Megpróbáltam kifürkészni – dr. Kiss György lányát is megkérdezve –, ki volt a kihívó, mi volt a sérelem oka, amit a nyilvánosság elől elrejtettek, de nem derült fény a múlt. Úgy látszik, csak az egykori beavattak előtt volt ismeretes a dolog,

mi már nem láthatunk a kulisszák mögé.

Azt csak feltételezem, hogy nem haragvó emberek megalomániájából adódott az asszó, hiszen a botrány középpontjában álló személyek hazafias érzésű, kiváló emberek, nem botrányhősök voltak. Bizonyára valamilyen emberi méltóságot, önereztet sértő megnyilatkozás kényszerítette a párbajozókat az akkori erkölcsi eszményeknek még megfelelő, de általuk sem kívánt kínos párviadalra...

III. Mindnyájunkat megdöbbenetene egy hetven évvel ezelőtti hasonlóságon alapuló társadalmi magatartás, egy ma megvívott párbaj helyi vezető személyiségek között. Egy váratlan fordulattal sem képzelhető el, hogy neheztelésből, sértődésből, igazságtalanságból vagy bármilyen erős nemtetszésből fakadó, ellenséges viszonyba kerülő emberek ilyen módon akarnának bosszút állni, elégtételt venni sérelmükön a 21. század közelében.

Damoklész kardja csak akkor lenne fenyegető veszély, ha fiatalabb lennék, és jól tudnék vívni. Akkor vívódnák azzal a gondolattal, hogy kardpárbajra hívjam, mondjuk azt a főfelelőst, akinek „köszönhető” – hogy csak egy példát említek – az Eötvös utcai volt gyorsbúfé helyére épített, a városképbe oda nem illő emeletes ház. Megkap-

(Városunk régi történelmi lassan semmivé válnak. Kikapartam többféle színes emléket, és közzéteszem. Amíg van mit, amíg meg nem unják.)

ná tőlem páros viadalunkban küzdve – sok velem azonos véleményen lévő, mellem álló párbajsegédem nevében is – markolatlanul ellátott, hosszú pengéjű kardomtól a húszárvgást, ellátnám a bajját a csörtében, hogy elcsúfította Baját, nemcsak ilyen szóbeli szurkálással!

De 1993-at írunk, nem vállalkozhatok provokálásra, így a lovagias szabályai szerint az ügy befejeződött...?

A tanulság megmaradt: a város az egyik kezével épít, a másikkal ront. A sétáló utca páratlan oldalán visszaállítják – mint ahogyan azt réges-régen újságikkben magam is javasoltam – a hentesbolt portáliját az épület eklektikus stílusához illően. Szemközt, átellenben, a páros oldalon már ott féltelenkedik egy páratlanul nem oda illő új emeletes ház, amely ebben a környezetben nem ér egy hálaistent.

Elismerem, hogy az ízlések különbözőek, így marad számunkra – más ízlések számára – a jus murmurandi, azaz a morgás joga.

Bánáti Tibor

rendőr	VERGI-LIUS MONDITA	női név törölt-gumival teszi	kurír
csuk			mellék-név-képző
repeta		körmöl	
mosó		ugatás kezdete	nyurga
rádus			
csak námetül határozórag			maró anyagot tartalmazó
		zeg-	
		lárma	
afrikai ország		tóga fele!	
nyugat nevelő			
reszletes		Svéd-gk.jele	tagol
Jordaens Jacob		Országos Rendező troda	Osztér Sándor
Kipling kigyója			
erősen sértült			
népi hossz-mérték			tenor

Rejtvény

Múlt heti rejtvényünk helyes megfejtése:

„En egy vizet és egy konyakot kértem, nem pedig két vizet.”

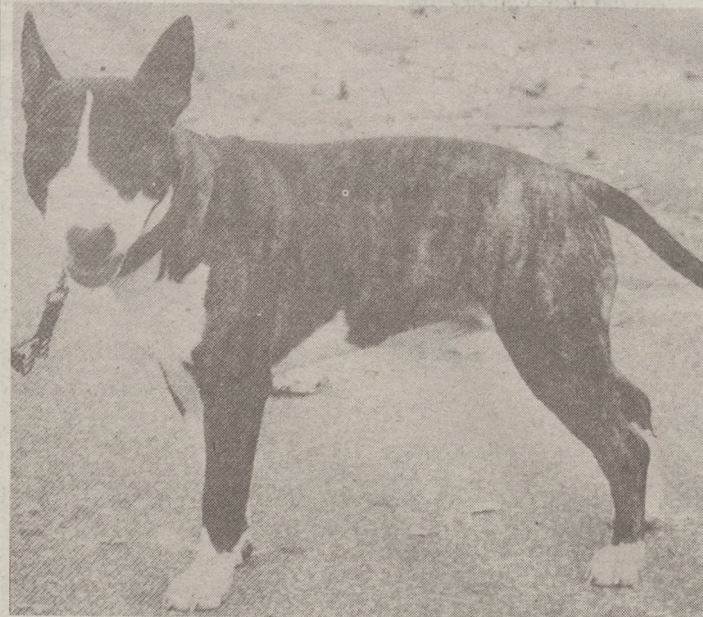
Nyertesek:
1.) Doszpod Jánosné Baja, Duna u. 1. II/7.
Nyereménye: elektromos hajsütővas

2.) Nagy Andrea Dávod, Lenin u. 2.
Nyereménye: két db műsoros magnókazetta

Kérjük, hogy a megfejtéseket legkésőbb hétfőig juttassák el szerkesztőségünk címére (6500 Baja, Dózsa Gy. út 35. sz.)

Bullterrier

Kutyaközelben

Manapság a legkeresettebb fajták közé tartozik a Bullterrier. Legendák övezik rendkívüli harci vágját, néha talán még túlszárnyalják a valóságot is.

Régi angol fajta, 1830-tól jegyzik. Ősei a fekete-cserterrier és az angol bulldog keresztezéséből kerültek ki. A szigorú szelektált tenyésztés hamar meghozta gyümölcsét, és a végeredmény egy soha nem látott agresszív kutya lett.

Már a kezdetektől fogva harci kutyaként alkalmazták, és ez így van ma is.

A rossz híre ellenére igen hálásan viselkedik a családban, imádja a gyerekeket, sőt, ha kell, még más kutyákkal is tartható.

A Bullterrier igen temperamentumos alkat, de jó neveléssel csodákat lehet elérni.

Kertben, lakásban egyaránt tartható.
Marmagassága: 53–56 cm
súlya: 24–30 kg
átl. alomszáma: 4–6 kiskutya
táplálékigény: 800–1500 g/nap

Végezetül egy jó tanács: csak az vegyen ilyen ebet, akinek van némi tapasztalata kutyatartás terén, és következetes tud maradni kutyájával.

– ENBÉ –

A mellény mint top

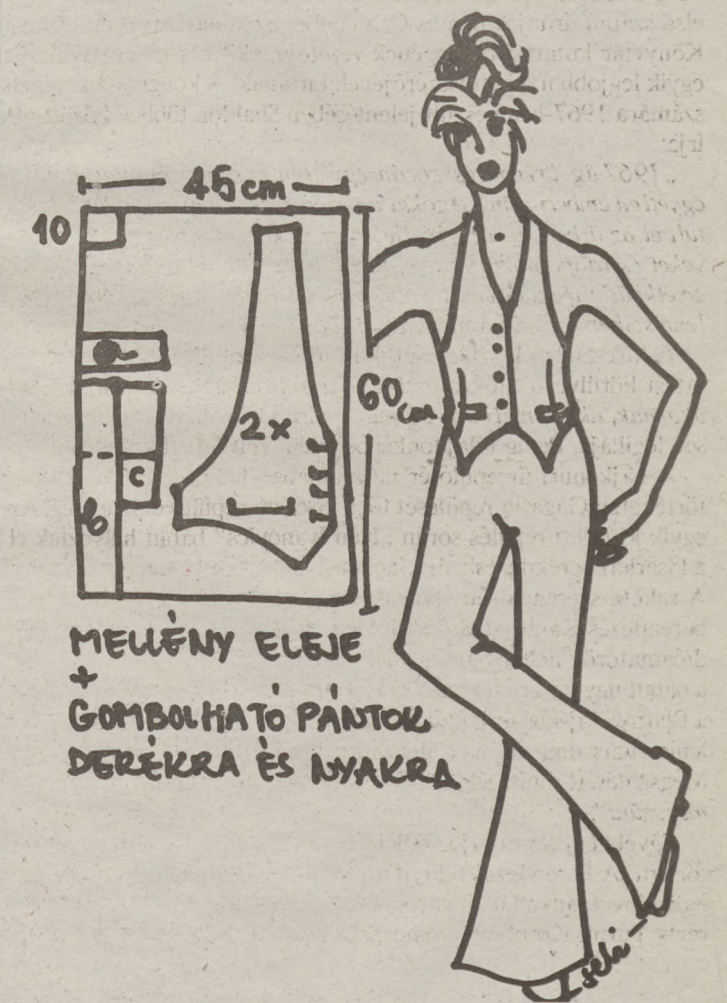
Itt van, amiről már beszéltünk, az elengedhetetlenül állandó slágere a divatnak most top vagy hátnélküli blúz formájában.

Gyönyörű hát, alig keblek, no és nem kis merészség kell a hátrész nélküli mellényhez. Am a hatás mindenképp lenyűgöző! Amikor pedig elkészült a darab, jöhet az egyedi

Divat

díszítés. Aki kedveli a kissé bizarr, művészi megoldásokat, az hímezzen-gyöngyözzön mellénye elejére virágokat, jeleket, emblémákat. Jól mutatnak a bársonyszalagok, csipkeszegélyek, filiterek és a fényes gyöngyház-, illetve ékszer-gombok.

– sebi –

CALIFORNIA FITNESS

A CALIFORNIA FITNESS rendkívüli ajánlata

mindenkinek, aki egészségesen akar élni, aki a sportban még eredményesebb akar lenni.

Termékeink:

- proteinek
- vitaminok (gyerekvitaminok)
- ásványi anyagok
- ginseng
- yucca
- zsírégetők
- aminosavak
- vitamínos italok
- és még sok minden más...

Mindehhez hozzájuthat 30%-kal olcsóbban, ha eljön Bajára, a Batthyány u. 18-ba, az **Egy és Más**-ba

Űrrepülőgépek titkos halottai - Koszmos hazugságok?

„Koszmos hazugság?” – ezt a kérdést teszi fel Gagarin űrrepülésével kapcsolatban egy Magyarországon nemrég megjelent könyv. A könyv szerzője, Nemere István azt állítja, hogy Gagarin egyáltalán nem repült körül bolygónkat 1961. április 12-én.

A Vosztoz néhány nappal az időpont előtt indult el az űrbe, írja Nemere. Az űrhajó az ismert repülőgép-tervező fiát, Vlagyimir Iljusin berepülő pilótát vitte magával. A Földre való visszatérés után azonban az űrhajós olyan rossz állapotban volt, hogy semmiképpen sem lehetett bemutatni őt a világnak. Még ugyanabban az évben Iljusin autóbalesetben meghalt. Az űrt megjárta űrhajósok pedig gyorsan megtettek egy rokonszenves, mosolygós fiatalembert, akinek az életrajzi adatai kikezdetlenek voltak. Hogy a szörnyű titok még véletlenül se derülhessen ki, hamarosan Gagarinnak is autóbalesetet szerveztek. De Gagarin egy karcollással a homlokán megúsza. És ekkor egy gyakorló repülésről nem tért vissza egy tökéletesen megbízható MIG-15 UTI repülőgép.

Híresztelések nemcsak Gagarin űrrepüléséről terjedtek el. D. Oberg amerikai író 1988-ban megjelent könyvében, az *Eltűnt szovjet balesetekben* a vélt szovjet katasztrófák még imponálóbb jégzékét közli.

Szóra bíró konyak

1957-ben a Kapusztyin Jar-i űrrepülőtéren a startnál elpusztult Lodovszkij űrhajós. Még ugyanebben az évben életét vesztette Sidorin űrhajós, majd két évvel később Mitykov űrhajós. 1960 szeptemberében elpusztult Pjotr Dolgov. 1961 februárjában nyugati rádióamatőrök gyenge segélykérést fogtak, amely két szovjet űrhajóstól származott. 1961. október 14-én egy újabb űrhajó tűnt el legénységével együtt a világűrben. 1962 novemberében olasz rádióamatőrök az űrből SOS-jelzést fogtak. Végül pedig 1963 novemberében tragédiával kezdődött az a kísérlet, hogy űtnak indítsák a második szovjet női űrhajóst.

Nemertől eltérően Oberg, aki hosszú ideig a NASA-nál dolgozott és katonai rakéták kutatásával foglalkozott, ezeket a katasztrófákat tökéletesen valószínűtlennek tekinti.

Iván Ivanovics meg a kiskutyá

Véleményét osztja K. Pacner cseh újságíró is, aki negyed századon át járta a szovjet űrrepülőtereket, és szakértőinktől számos „nem a sajtónak szánt” történetet hallott, többek között a Szozuz-1 és a Szozuz-2 űrhajósai pusztulásának részleteiről, űrrepülőteri balesetekről, a szovjet Hold-programot kísérő nehézségekről. Azonban, hangsúlyozza Pacner, még az éjszakába nyúló beszélgetéseken sem emlékezett meg senki egy szóval sem ezekről az ismeretlen tragédiákról, amikor pedig a bor és a konyak megoldotta az emberek nyelvét.

Ráadásul 1960-ig az űrhajós-tragédiák lehetetlenek voltak tisztán technikai okokból is: nem voltak olyan teljesítményű rakétáink, amelyekkel embert küldhettünk volna az űrbe, vagy akár csak földközeli repülésre. A híresztelések azonban nem apadtak el. Megemlékezik róluk többek között J. Golovanov is könyvében. Az első számú űrhajós-ban és C. Shaldon, az amerikai Kongresszusi Könyvtár kutatási részlegének vezetője, akit a szovjet űrkutatás egyik legjobb nyugati ismerőjének tartanak. A kongresszus tagjai számára 1967-ben készült jelentésében Shaldon többek között azt írja:

„1967-ig űrrepülés során egyetlen ország sem vesztett el egyetlen embert sem... Azokat a történeteket, hogy sok orosz pusztult el az űrben, nehéz cáfolni, mert makacsul terjesztik őket, nevetek és időpontokat is megadnak hozzájuk. Még egy olyan kiemelkedő informátor is, amilyen Oleg Penykovszkij volt, irt jelentéseiben ezekről a nehézségekről...”

A híresztelések születését nyilván elősegítette a szovjet űrkutatást körülvevő titokzatosság. „Ha a szovjetek mindent titkolni akarnak, akkor nyilván van mit titkolniuk” – ez volt a híresztelések logikája. Pedig tulajdonképpen nem volt mit titkolni.

A bajkonuri űrrepülőter múzeumában hallottam a következő történetet. Gagarin repülését több kísérleti repülés előzte meg. Az egyik kísérleti repülés során „Iván Ivanovics” bábút helyeztek el a kísérleti berendezésben, a lábaihoz pedig egy kiskutyát is tettek. A rakéta szerencsésen startolt, végighaladt az ország felett, és a berendezés Kamesatkán ért földet. Hogy a repülés kapcsán a rádióamatőrök nehogy azt gondolják, hogy embert küldtek az űrbe, a bábút úgy programozták be, hogy a Földről érkező megkeresésre a Pjatynyickij-kórus hangjával válaszoljon. Az emberi szívverés telemetrikus utánzásának álcázására azonban senki nem gondolt. Megszületett a hír: „Az űrből emberi szívverés hallatszott, majd megszűnt”.

Egyébként az űrhajó földet érése után még valami nevezetes történt. A berendezés felnyitására a helyszínre érkezett Szergej Koroljov a kutyá lábán kororát vett észre! Ufók ajándéka? A mérgebe gurult Koroljov nyomozásba kezdett: „Kié az óra?!”

Az egyik konstruktor beismerte a dolgot: kíváncsi volt, hogy a súlytalanság és a fokozott nehézkedés állapotában hogy viselkedik az óramű... A történet persze nem így igaz: nyilván egyedülálló emléktárgyat akart magának. A repülés azonban sikeres volt, a főkonstruktor pedig végül is egy legyintéssel elintézte az ügyet...

A TASZSZ annak idején sok mindenről hallgatott, ami Gagarin első repülésekor történt. Gagarin iránt érzett tiszteletemet csak növelte, amikor elolvashattam azt az eddig titkosan kezelt jelentést, amelyet Gagarin az állami bizottság előtt mondott el mindjárt a visszatérést követő napon, 1961. április 13-án.

Az első zökkenő még az indulásnál történt, amikor Gagarin a felvonóval felment a kabinjába, s elfoglalta a helyét.

„Ezután kellett következnie a fedélzeti nyílás bezárásának — számolt be róla az űrhajós. — Hallottam, ahogy lezárják, ahogy csörömpölnek a szerzőmokkal. Aztán újból kinyitották. Látom: a fedelet kiemelik. Megértettem, hogy valami nincs rendben. Szergej Pavlovics azt mondta nekem: „Ne aggódjon. Valamilyik érintkező nem működött. Minden rendben lesz.” Ismét a helyére tették a kapcsolótáblát az érintkezőkkel. Mindent megigazítottak, és lezárták a fedélzeti nyílást.

Minderről a hivatalos közlemény persze nem emlékezett meg. Az amerikaiaknál az indulás idejének elhalasztását magától értetődőnek tekintették, nálunk rendkívüli eseménynek. Ez végül is kedvezőtlenül érintette a repülések biztonságát, mert így a hiányosságokat el akarták rejtetni.

...A következő történet egy későbbi indításnál fordult elő. A fedélzeti nyílás lezárását megelőző művelet a biztosító csapszeg eltávolítása a katapultülésből. A csapszegre különleges zsinór van ráerősítve, ezt megrántják, és a csapszeg kirepül. Az indító vezetője azonban úgy rántotta meg a zsinórt, hogy az elszakadt. A jelzőtáblán azonban kigyulladt a megnyugtató jelzés: „Csapszeg kinn”. Az indító elgondolkodott: és mi történik, ha a katapultálásnál a zsinór vége beleakad valamibe? Kétségeit megosztotta a biztonsági rendszer akkori főkonstruktorával, Alekszejevvel. Alekszejev jelentést tett Koroljovnak. A fedélzeti nyílást felnyitották, addig elhalasztva az indítást. A letolás persze így sem maradt el. Most már más okból: „Miért nem szóltak rögtön!...”

...Az indítás és a Vosztoz ráállítása a földközeli pályára rendszerbe zárt. Zörgés, csikorgás, túlterhelés, mindez a megengedhető mértéken belül maradt.

Amikor az űrhajó már a Föld körül keringett, a kellemetlenségek csak úgy áradtak. Valahová elszállt a ceruza, nem volt mivel bejegyezni az eseményeket a fedélzeti naplóba. A kapcsolat a Földdel nem volt teljesen megbízható. Az űrhajó forogni kezdett a hosszanti tengelye körül. De „közölték velem, hogy az űrhajó rendszerben halad, hogy a pálya a számított, hogy minden rendszer normálisan működik”.

A Föld nem volt őszinte. A Vosztoz pályája túl magas volt, az űrhajó mintegy 370 kilométerre távolodott el a Földtől. Ha a fékhajtómű hirtelen fölmondta volna a szolgálatot (a Vosztoz űrhajón nem volt tartalékfék), akkor a tervezett pálya mellett az űrhajó a természetes fékezés révén tíz nap alatt ereszkedett volna le a Földre. A készleteket erre az időtartamra méretezték. Amikor utánaszármoltak Gagarin pályájának, a ballisztika szakértői a fejüket fogták: ha a fék nem működik, az űrhajó ötven napig marad az űrben...

A fékhajtómű azonban nem romlott el, pontosan negyven másodperccig működött, ahogy kellett.

— Ebben az időszakban történt a következő — jelentette az űrhajós. — Mihelyt kikapcsolódott a fék, erőteljes ütéset éreztem. Az űrhajó nagy sebességgel forogni kezdett. A Föld az ablakban felülről lefelé és jobbról balra mozgott. Az elfordulás másodpercenként legalább 30 fok volt. Megindult a „hajóhinta”: fej fent, láb lent, fej lent, láb fent, nagyon nagy forgási sebesség mellett. Minden összekavarodott...

A Vosztoz első űrhajósának szerencséje volt. Amennyire tudom, hasonló körülmények okozták később Vlagyimir Komarov űrhajós pusztulását az első Szozuzon.

— Vártam a leválást — folytatta Gagarin a beszámolót. — Tudtam, hogy a számítások szerint ennek a fékhajtómű leállása után 10–12 másodperccel kell bekövetkeznie. Érzésem szerint már több idő telt el, mint kellett volna, de a leválás nem történt meg...

A műszerkamrának le kellett volna válnia a leszállókabinról. Le is vált róla, de nem teljesen. A csatlakozókábelek nem oldódtak ki. A műszerkamrát a leszállókabin a kábelekkel maga után vonszolta, és csak akkor engedte el, amikor a légkörben a kábelek elégtelenek.

— Eltelt két perc, de az elválás még mindig nem következett be. Végiggondoltam, hogy mégiscsak normálisan fogok földet érni, mivel ezerharvan a Szovjetunióig, és a Szovjetunió felett még ezernyolc lesz. Tehát amíg a Távok-Keletig eljutok, valahol földet érek. Nem riadóztattam. Telefonon jelentettem, hogy a leválás nem történt meg, de úgy ítélem meg, hogy nincs veszélyhelyzet. Siffróval a VN4 jelzést adtam, ami azt jelentette, hogy minden rendben.

A szerencsétlen műszerkamra végre lemaradt, a fékezés az űrhajót a székbe nyomta — az űrhajó elérte a légkör sűrű rétegeit.

Program szerint az űrhajósok az ülésével együtt a föld felett hét kilométerre katapultálnia kellett, hogy aztán személyi ejtőernyővel ereszkedjen le. „Mindez gyorsan történt, jól, könnyen. Az ülésel együtt kirepültem. Működésbe lépett a stabilizáló ejtőernyő.”

A stabilizáló ernyőre azért van szükség, hogy az űrhajós minél messzebb kerüljön a leszállókabinról, s elkerülje az ejtőernyő összegabalyodását.

Aztán működésbe lépett az alapernyő, kioldódott és levált az ülés, Gagarin simán lebegni kezdett:

— Felismertem egy vasúti pályát, egy folyón átvezető vasúti hidat és egy, a Volgába mélyen benyúló földnyelvet. Azt gondoltam, hogy nyilván Szaratovnál vagyok. Szaratovban fogok földet érni. Aztán kinyílt a tartalékernyő. Kinyílt, de csak lógott. Nem akart szétnyílni. Csak a szék nyílt ki...

Ismét bonyodalom. De végül minden megoldódott: — Felhőhöz közeledtem. A felhőben némi szellő mozgott, és kinyílt a második ejtőernyő.

A későbbi események ismertek. Gagarin egy szántóföldön ért földet Szaratov közelében, és a fogadására sietőtől meglepődve tudta meg, hogy a rádióban Gagarin őrnagy űrrepüléséről beszélnek. A kabinba még főhadnagyként ült be.

A Nemzetközi Repülőszövetség akkori szabályai szerint a rekordokat csak akkor hitelesítették, ha a pilóta mindvégig, tehát a leszállásig a kabinban maradt. A szövetség megbízottját titkossági megfontolásból (az illető természetesen szovjet állampolgár volt) föllentésre kényszerítették, beszámolójában egy ködös mondatot kellett beírnia, amelyből olyasmis derült ki, hogy a földetérés kabinban történt. Talán enélkül kisebb lett volna a repülés jelentősége?

Egyszeri űrrepülésével Gagarin már életében legendává vált, de továbbra is repülni akart. Kevesen tudják, hogy ő volt Komarov váltótársa, és amikor az űrhajón megtörtént a szerencsétlenség, azonnal a segítségére sietett...

Gagarin második űrutazására készült. A felkészítési programhoz abban az időben hozzátartozott a repülőgépes repülés is. 1968. március 27-én Vlagyimir Szeregin instruktor és Jurij Gagarin elfoglalta helyét a kétszemélyes MIG-15 UTI gyakorló kiképzőgép kabinjában. 10.19-kor Gagarin a levegőbe emelte a gépet. 10.30-kor, befejezve a gyakorlatokat, Gagarin jelentést tett a repülésirányítóknak, és engedélyt kért a visszatérésre. A rádióösszeköttetés a Földdel ezután megszakadt. Egy perc múlva bekövetkezett a katasztrófa: a repülőgép nagy sebességgel a földbe fűrődött.

E repülőgép-szerencsétlenség számos verzióját volt alkalmam hallani. Nagy részük nem felel meg a valóságnak. A különbözőségei jelentése szerint „tűz és robbanás a repülőgépen a repülés alatt nem volt.” „A motor a földdel való ütközés pillanatában működött.” „A pilóták nem próbálkoztak katapultálással.”

A jelentés azt is megjegyzi, hogy a repülőgép rádiója, elektromos rendszere és műszerei hibátlanul működtek. A pilóták véreben és testében nehézfémeket, barbiturátokat, alkaloidokat, etil- és metilalkoholt nem mutattak ki (a mérgezés verziója tehát elesik). Az izomszövetek szénhidrát-, glükóz és tejsavtartalma a normán belül maradt (tehát a pilóták teljesen egészségesek voltak.)

Két másodpercen múlt

A legmeggyőzőbb verziót Sz. Belecercovszkij tudós és Alekszej Leonov űrhajós ismerteti írásában. A repülés azon a napon két felhősödési réteg között történt: a pilóták a földet nem látták. „Miatán a repülésirányítóknak jelentette a gyakorlatok befejezését és engedélyt kapott a visszatérésre, Gagarin egy csavar után azonnal fordulni kezdett. E manővernél általában fokozatosan nő a terhelés.” A felhősödési rétegbe lépve a repülőgép valószínűleg a légkör instabil részébe került, így a szárny megdőlt.

A felhők közül a gép 500-600 méter magasan zuhanórepülésben került ki bekapcsolt motorral. Egy pillanat alatt felmérve a helyzetet a pilóták megpróbálták kikapcsolni a gépet a zuhanórepülésből, de ehhez 250-300 méter vagy két másodperc hiányzott. A MIG 50 fokos szögben fűrődött a földbe, másodpercenként 190 méteres sebességgel...

***

A Gagarinról keringő híresztelések végére pontot lehetne tenni. De nemrég megkaptam Bulgáriából Vange jósnő könyvét, amelyben azt olvasom: „...Mindenkinek tudnia kell, hogy Jurij Gagarin nem halt meg. Elrabolták!...”

Fordította:
Benda Kálmán

Szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik férjem

Nagy András

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek el.

A gyászoló család

